

**Інформація
про наукову та науково-технічну діяльність
Маріупольського державного університету
за 2016 рік**

I. Узагальнена інформація щодо наукової та науково-технічної діяльності вищого навчального закладу або наукової установи (не більше двох сторінок) (коротке відображення найбільш актуальних подій, найвагоміших результатів, статистичні дані із діяльності установи у 2016 році тощо):

а) коротка довідка про вищий навчальний заклад або наукову установу (до 7 рядків);

МДУ – класичний університет IV рівня акредитації, що здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, освітньо науковим рівнем доктора філософії. В університеті за **10** галузями знань, за **19** спеціальностями **40** освітньо-професійними програмами на першому та другому рівнях вищої освіти за денною і заочною формами навчається **3195** студентів (станом на 01.01.2017р.). МДУ має **5** факультетів; **21** спеціалізовану кафедру, розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових, науково-культурних підрозділів, яка спроможна забезпечити виконання освітніх завдань шляхом створення умов для підготовки здобувачів вищої освіти, фахівців, що забезпечать потребу суспільства у висококваліфікованих кадрах з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, технологій, культури і мистецтва.

б) основні пріоритетні напрями наукової діяльності вищого навчального закладу або наукової установи (до 7 рядків);

Науково-дослідна робота в МДУ проводиться в рамках **4** пріоритетних тематичних напрямів: розвиток і впровадження новітніх технологій у неперервній професійній освіті; правові науки; світове господарство та міжнародні економічні відносини; розробка та впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій. У 2016 році на кафедрах виконувалися **27** науково-дослідних тем, в тому числі **2** – за рахунок держбюджетного фінансування.

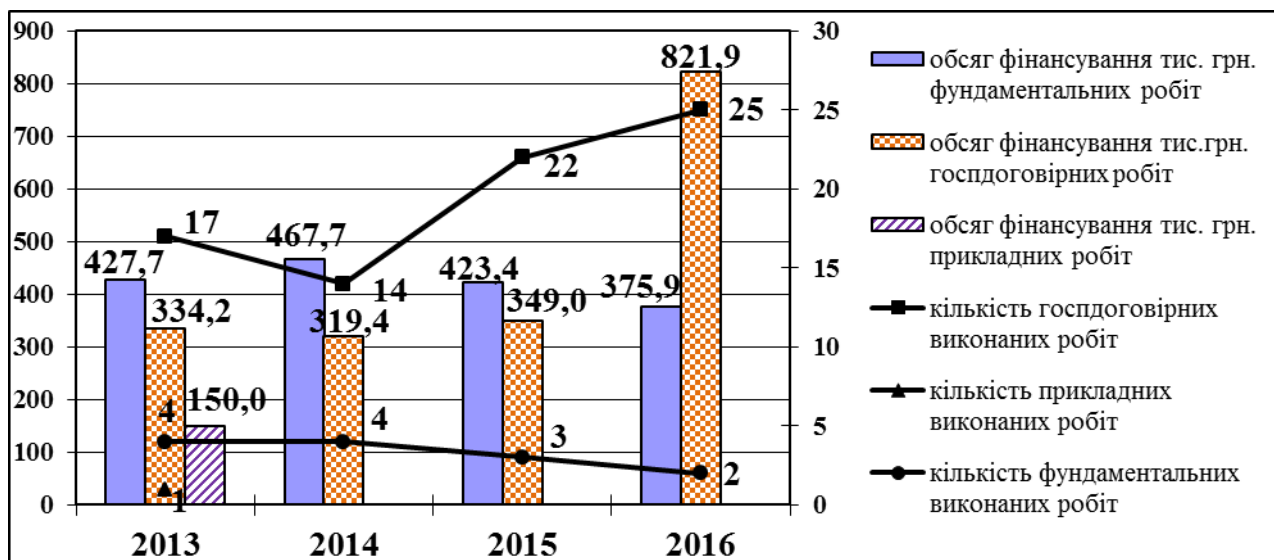
в) науково-педагогічні кадри (стисла аналітична довідка за останні чотири роки (можна у вигляді таблиці));

Станом на 01.01.2016 р. в університеті працює **265** науково-педагогічних працівників, серед яких **3** Заслужених працівника освіти України, **1** Заслужений працівник культури України, **2** Заслужених журналіста України, **1** Заслужений працівник промисловості України, **1** Заслужений діяч науки і техніки України, **1** Заслужений юрист України, **1** Майстер спорту України, **32** доктора наук, професора, **141** кандидат наук, доцент. У штаті **234** викладача, з них **27** докторів наук, професорів, **123** кандидата наук, доцента. На засадах сумісництва: **5** докторів наук, професорів, **18** кандидатів наук, доцентів. Чисельність науково-педагогічних працівників за останні чотири роки становить:

Рік	Всього науково-педагогічних працівників	У тому числі	
		докторів наук	кандидатів наук
2013	323	48	143
2014	338	51	155
2015	297	31	149
2016	265	32	141

г) кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування за останні чотири роки:

Категорії робіт	2013		2014		2015		2016	
	к-сть од.	тис.грн.	к-сть од.	к-сть од.	тис.грн.	к-сть од.	к-сть од.	тис.грн.
Фундаментальні	4	427,7	4	467,7	3	423,4	2	375,9
Прикладні	1	150,0	-	-	-	-	-	-
Госпдоговірні	17	334,2	14	319,4	22	349,0	25	821,4

д) кількість відкритих у звітному році спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій, кількість захищених дисертацій:

Протягом 2016 року в університеті працювали три спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук:

К 12.093.01 за спеціальностями 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» та 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право»;

К 12.093.02 за спеціальністю 23.00.02 «Політичні інститути та процеси»;

К 12.093.03 за спеціальністю 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»

Протягом 2016 року у спеціалізованих вчених радах МДУ відбувся захист **2** кандидатських дисертацій. Всього за рік викладачами і аспірантами МДУ захищено **7** дисертацій.

ж) найвагоміші результати фундаментальних досліджень та прикладних досліджень і розробок (визначити 1-2 найвагоміші результати, як пропозиції до узагальненого звіту Міністерства; один результат - не більше 10 рядків; вказати назву теми, керівника, коротку характеристику одержаного наукового результату).

Зареєстровано патент України **№110124 від 26.09.2016 р.** «Плазмовий реактор металевих наночастинок». Отримано металевий нанопорошок без домішок елементів електротермічної гармати. В основі корисної моделі вирішено задачу удосконалення плазмового реактору металевих наночастинок, в якому заміна одного з вузлів дозволила отримати чисто металевий нанопорошок і повністю усунути неметалеві домішки. Корисна модель відноситься до пристроїв отримання металевих наночастинок і може бути використана в різних областях нанотехнологій: наноплазмоніці, медицині, біології, а також для виготовлення наноструктурованих речовин, що використовуються в машинобудуванні. Патент вигідно відрізняється простотою технічного виконання та вартісною

характеристикою від відомих аналогів. (*Винахідники*: Коляда Ю.Є., доктор фізико-математичних наук, професор, Савинков М.О., кандидат фізико-математичних наук, доцент).

II. Визначні результати фундаментальних досліджень у галузі природничих, суспільних і гуманітарних наук, зокрема наукові досягнення світового рівня

а) важливі результати за усіма закінченими у 2016 році фундаментальними науково-дослідними роботами, які виконувались за рахунок коштів державного бюджету (якщо таких не виконувалось, то зазначити наукові результати фундаментальних науково-дослідних робіт, які виконувались за кошти з інших джерел) (зазначити пріоритетний напрям, визначений Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; пріоритетний тематичний напрям, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942; зазначити назву роботи, наукового керівника, фактичний обсяг фінансування за повний період, зокрема на 2016 рік; коротко описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування);

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Актуальні проблеми історіографії історії України»

Науковий керівник: Романцов В.М., доктор історичних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **9 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **3 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 5 500 грн. (археологічні дослідження);

4 380 грн. (надання наукових послуг)

Наукова новизна: Вперше здійснено системне дослідження української історіографії питань наукової діяльності М. Грушевського, історіографії постаті гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного, питань Зрубної культури Північного Приазов'я. Завершено наукову розробку питань історіографії, пов'язаних з постаттю князя Д. Вишневецького, Національно-визвольною війною українського народу середини XVII ст., становлення козацької держави, Руїни Гетьманщини другої половини XIX – початку XX ст, а також історіографії перетворень в економіці України в 1953 – 1964 рр.. Систематизовано історіографію українського громадівського руху другої половини XIX ст. Узагальнено висвітлення питань української історіографії XIX – XX ст. та історії історичної науки.

Практична значимість: Отримання нових наукових знань з питань історіографії історії України, наукова розробка нових методологічних підходів щодо вивчення історіографічного процесу в Україні.

Опубліковано монографії з тем: «Постать князя Дмитра Вишневецького в українській історіографії XIX – початку XXI ст.», «Руїна Гетьманщини: історико-правове дослідження в російській історіографії (друга половина XIX – початок XX ст.)», «Перетворення в економіці України в 1953 – 1964 рр.: історіографія проблеми». Підготовлена монографія з теми «Наукова діяльність М. Грушевського. Проблема в українській історіографії». Опубліковано навчальні посібники з тем: «Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. і становлення козацької держави: проблема в українській історіографії», «Українська історіографія XIX – початку XX ст.», «Історія історичної науки», «Руїна Гетьманщини в російській історіографії другої половини XIX – початку XX ст.». Завершено написання кандидатських дисертацій з тем «Постать гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного. Проблема в історіографії» та «Зрубна культура Північного Приазов'я (за матеріалами поховальних пам'яток)».

Результати дослідження: **3** монографії, **4** навчальні посібники, **54** наукові статті опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до

переліку наукових фахових видань України, **49** тез наукових доповідей, у т.ч. **результати дослідження за 2016 рік: 1** монографія, **2** навчальні посібники, **6** наукових статей опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до переліку наукових фахових видань України, **5** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «*Маріупольський повіт на шляхах суспільної модернізації (1860 – 1923рр.)*»

Науковий керівник: Коробка В.М., кандидат історичних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Наукова новизна: Вперше до наукового обігу введено низку раніше неопублікованих архівних матеріалів з історії суспільної модернізації в Маріупольському повіті в 1860-х – першій чверті ХХ ст. Досліджено питання формування території та етнодемографічні процеси на території Маріупольського повіту, хід здійснення великих реформ на Маріупольщині, особливості економічного розвитку повіту, зрушення у соціальній структурі, самоврядну діяльність повітового земства, характер і результати діяльності Маріупольського міського громадського управління, специфіку діяльності державних органів повітового рівня, поступ в організації та забезпеченні медичного обслуговування населення, заходи державних органів та установ самоврядування із розвитку шкільництва, досліджено розвиток культурного життя. Вперше системно проаналізовано питання історії Маріупольського повіту доби Української революції (1917 – 1921 рр.).

Практична значимість: Практичне значення дослідження полягає у використанні отриманих результатів для подальшого вивчення історії місцевого самоврядування в Україні, при написанні монографій, музейній та екскурсійній роботі. Матеріали дослідження знайшли застосування при розробці загальних і спеціальних курсів з вітчизняної історії для освітніх закладів. З наукової теми кафедри опубліковано монографії, присвячені тематиці: «Нові дослідження про греків Приазов'я з кінця ХVІІІ – до початку ХХ ст.», «Торговельно-комерційна діяльність греків-купців в Україні (середина ХVІІ – ХІХ ст.)», «Громадське управління у містах Катеринославської губернії (1870 – 1914 рр.)».

Результати дослідження: **3** монографії, **29** наукових статей опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до переліку наукових фахових видань України, **82** публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України, у т.ч. **результати дослідження за 2016 рік: 1** монографія, **4** наукові статті опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до переліку наукових фахових видань України, **6** тез наукових доповідей.

б) найважливіші наукові результати, отримані в результаті виконання фундаментальних перехідних науково-дослідних робіт (азначити назву роботи, наукового керівника, обсяг фінансування за повний період, зокрема на 2016 рік; коротко описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування:

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції»

Науковий керівник: Булатова О.В., доктор економічних наук, професор

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **500 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **175 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок коштів державного бюджету).

Сума додатково залучених коштів – 3 400 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Визначено сутність регіону як підсистеми світового господарства, досліджено методологію вивчення процесів регіоналізації в структурі світового економічного простору, узагальнено генезис регіональних теорій та запропоновано концептуальні підходи до аналізу процесу регіонального розвитку, визначено особливості розвитку міжрегіонального співробітництва, систему сучасних кількісних та якісних параметрів, що характеризують його розвиток.

Практична значимість: Запропоновано Інструментарій оцінки рівня розвитку інтеграційних процесів, використання якого дозволить: побудувати рейтинги інтеграційних об'єднань та регіонів за рівнем розвитку інтеграційної взаємодії країн, що їх утворюють; провести аналіз динаміки розвитку інтеграційних процесів за визначений період часу та встановити закономірності та тенденції змін на основі розрахунку узагальнюючих індексів в динаміці; на основі отриманих індексів провести факторний аналіз з метою визначення, які саме субіндекси (торговельної інтеграції, виробничої інтеграції, інтеграції ринків) в більшій мірі визначають загальний рівень розвитку інтеграційних процесів за регіонами або окремими інтеграційними об'єднаннями. Розраховані індекси можуть бути використані в якості пояснюючих змінних (факторних ознак) при побудові економіко-математичних моделей, за допомогою яких можна описувати зміни, що відбуваються у глобальному економічному середовищі під впливом посилення процесів інтеграції.

Основні результати наукового дослідження впроваджені у роботу Донецької обласної державної адміністрації, Маріупольської міської ради, зокрема у питаннях розвитку підприємницької ініціативи, малого та середнього бізнесу в Маріуполі (на підставі дослідження в рамках проекту Програми розвитку ООН).

За результатами дослідження опубліковано **4** науково-методичні розробки, **29** наукових статей (з них **18** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, і наукометричних баз даних, **13** – у зарубіжних виданнях), **52** тези наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Південно-східний регіон України в умовах суспільно-політичної кризи»

Науковий керівник: Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **500 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **200 906 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок коштів державного бюджету).

Сума додатково залучених коштів – 2 202 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Удосконалено теоретико-методологічні підходи до визначення сутності суспільно-політичних процесів, що відбуваються на території Донецької та Луганської областей; систематизовано причини та передумови виникнення сепаратистських настроїв серед місцевого населення, здійснено аналіз етнічного, гендерного соціально-

стратиграфічного, урбаністичного факторів у розвитку регіону, досліджено політико-правові засади функціонування державних інститутів на Південному Сході України в умовах гібридної війни, зокрема, Збройних сил України. Доведено, що в умовах гострого внутрішньополітичного протистояння саме фактор інформаційної експансії став однією з основних причин виникнення кризових явищ в регіоні. Запропоновано методику протидії деструктивній пропаганді сепаратистських ідей серед українського населення. Визначено роль окремих зарубіжних країн в процесі подолання негативних наслідків військово-політичного протистояння на Південному Сході України.

Практична значимість: Визначено соціально-економічні, геополітичні передумови початку кризи. Доведено пріоритетну роль інформаційного та зовнішньополітичного фактору зростання сепаратистських настроїв серед населення регіону. Основні результати наукового дослідження впроваджені у роботу органів державної влади, Маріупольського державного університету.

За результатами дослідження опубліковано **10** науково-методичних розробок, **21** наукові статті (з них **15** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, і наукометричних баз даних, **6** – у зарубіжних виданнях), **13** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «*Специфіка перекладу нормованої літературної мови та діалектів новогрецької мови*».

Науковий керівник: Воевутко Н.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 рік – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок власних коштів).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: До наукового обігу уведено нові і маловідомі грецькомовні джерела, що сприяло поповненню теоретичних та практичних знань у галузі новогрецько-українського перекладу і полегшило реферування сучасної наукової літератури новогрецькою мовою. Подальшого розвитку дістали положення щодо проблеми перекладу різножанрових текстів.

Практична значимість: Укладено реєстр електронних лексикографічних джерел новогрецької мови, новогрецько-українські термінологічні глосарії за галузями знань, робочі програми спецкурсів та перекладацьких практик, освітньо-професійні програми та профілі підготовки перекладачів, навчальний комплект «Новогрецька мова» для 8 класу ЗОШ, укладено відеотеку навчально-методичних семінарів та семінарів-практикумів з проблеми дослідження.

Одержані результати впроваджені у діяльність Інституту соціальних наук Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету», Маріупольського міського технологічного ліцею, Маріупольської спеціалізованої школи з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III ступенів № 8 (сел. Сартана).

За результатами дослідження опубліковано **1** навчальний підручник (рекомендований МОН України), **1** навчальний посібник, **8** науково-методичних розробок, **8** наукових статей (з них **3** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **2** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (у т.ч., **1** – у виданні, що входить до наукометричної бази даних Web of Science), **1** – у зарубіжному виданні), **6** тез наукових доповідей

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект»

Науковий керівник: Гусєва О.І., кандидат філологічних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **1 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: На основі досліджень різних аспектів взаємодії мов і літератур, актуальних проблем теорії мови і літератури, питань стилістики та перекладу, тексту і дискурсу в порівняльному і лінгвокультурологічному аспектах, визначено, що сучасний процес взаємодії мов і літератур носить системний характер. Досліджено специфіку мовних контактів. Досліджено процес оновлення лексики внаслідок процесу запозичення, зокрема запозичення наукової термінології та становлення нових термінологічних систем. Враховуючи тенденції розширення меж мовознавства та принципу міждисциплінарності, запропоновано систематизацію новітніх міждисциплінарних понять когнітивної лінгвістики, лінгвопсихології, лінгвокультурології.

Дослідження мовних явищ з позицій когнітивної лінгвістики, лінгвопсихології, лінгвокультурології сприяло відпрацюванню нових прийомів і алгоритмів опису тексту.

Практична значимість: У рамках дослідження реалізовано науково-освітній проект «Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект» та розроблено методичні рекомендації та навчальні посібники для студентів освітнього ступеня «Магістр». Здійснено впровадження новаторської методики лінгвістичного і літературознавчого аналізу на практичних та семінарських заняттях з дисциплін «Загальне мовознавство», "Теорія літератури" та ін.

За результатами проведеної роботи було опубліковано **1** навчальний посібник, **13** наукових статей (з них **10** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **3** – у зарубіжних виданнях), **8** тез доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: цільові дослідження з питань гармонізації системи «людина – світ» та створення новітніх технологій покращення якості життя

Назва роботи: «Інформація та культура як онтологічна основа сталого розвитку людства»

Науковий керівник: Батичко Г.І., кандидат наук з мистецтвознавства, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **12 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **3 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 8 225 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Досліджено нормативне регулювання процесу професійної підготовки в галузі інформаційно-документного спрямування, розроблено методику діагностування стану професійної культури особистості, методику оцінювання рівня сформованості професійних навичок на спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»

Практична значимість: Скориговано навчально-методичний супровід навчального процесу спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність». Впровадження результатів дослідження відбулося шляхом вдосконалення програм з курсів «Захист управлінської інформації», «Державна інформаційна політика», «Інформаційна культура», «Інформаційне забезпечення управління», «Документаційне забезпечення діяльності установи», «Маркетинг інформаційних продуктів та послуг», «Організація діяльності інформаційних установ». У рамках реалізації проекту «Інформація для всіх» розроблено бібліоквест для учнів та першокурсників. Запроваджено методику навчання цифрової грамотності серед осіб похилого віку, що дозволяє відстежувати раціональність роботи з інформаційними потоками Інтернет, використання документних ресурсів для приватних потреб та оцінити ефективність використання організаційної техніки. Підвищено кваліфікацію бібліотечних працівників міста. Результати роботи впроваджені у практичну діяльність комунальної установи «Централізована бібліотечна система для дорослих»

За результатами дослідження опубліковано **1** монографію, **1** навчальний посібник, **20** наукових статей (з них **4** – у виданні, що включено до переліку наукових фахових видань України, **8** у виданнях, що входять до наукометричних баз даних), **54** тези наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: *«Засоби масової комунікації та новітні соціально-комунікаційні технології: моніторинг, діагностика, проектування»*

Науковий керівник: Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 12 000 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: На основі аналізу світового досвіду провідних вчених Індії, Німеччини, Швейцарії, Азербайджану, Литви, Болгарії та Сполучених Штатів Америки з використання найновіших соціально-комунікаційних технологій у роботі працівників мас-медіа, рекламної та PR галузей виявлено: тенденції до синтезу точних та гуманітарних наук; актуалізацію архаїчних форм колективної пам'яті; залучення ефектів масової культури та кінотелемистецтва; інтеграцію з інноваційними технологіями глобальної мережі Інтернет; активне використання нетрадиційних каналів комунікації, таких як соціальні медіа та комп'ютерні ігри. На прикладі України та Німеччини простежено впливи медіа на вирішення міжетнічних конфліктів; визначено потенціал піар-технологій на основі великих даних, обґрунтовано особливості їх використання в Україні для збільшення конкурентної ідентичності територій; вивчено питання впливу на свідомість людини новітніх інфоормаційних технологій, зокрема гри «Pokemon Go». Досліджено специфіку подання політичної реклами та іміджевих публікацій в місцевих друкованих ЗМІ, особливості роботи місцевих прес-служб силових структур та здійснено аналіз публікацій місцевих ЗМІ, що вміщують висвітлення діяльності громадських організацій.

Практична значимість: За сприяння Фонду Фрідріха Науманна «За свободу» (Федеративна Республіка Німеччина) та Академії Української преси проведено ряд тренінгів та семінарів для викладачів і студентів: «Онлайн-журналістика», «Як писати про економіку доступно», «Як писати про судову реформу», «Як писати про адміністративну реформу та децентралізацію» та інші. Ознайомлення з розробками інноваційних технологій світового

рівня сприяло підготовці фахівців високого рівня, які мають високу конкурентоспроможність на ринку праці.

За результатами дослідження опубліковано **2** монографії, **1** навчальний посібник, **21** наукова стаття (з них **8** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **3** – у зарубіжних виданнях), **17** тез доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Актуальні проблеми української філології»

Науковий керівник: Хорошков М.М., кандидат філологічних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 4 600 грн. (надання послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування:

Досліджено використання засобів міфокритики під час аналізу творів сучасної української літератури. Зокрема, застосовано міфокритичний та архетипний підхід до творчості Сергія Жадана, визначено основні концепти, що формують площину поетичних творів письменника; досліджено емблематичність як основний принцип системи поетичного бароко, геральдичну поезію як один із провідних жанрів барокової літератури: основні чинники появи та поширення у культурному просторі XVI – XVII ст; уперше проаналізовано цикл віршів на клейноди роду Желіборських у контексті геральдичної поезії бароко.

Уперше здійснено ідейно-художній аналіз роману Хуана Мануеля Маркоса «Зима Гюнтера» у контексті латиноамериканського магічного реалізму із застосуванням міфокритичного та екзистенційного підходу. Вироблено інноваційні методичні форми й методи аналізу художнього тексту з метою підвищення читальної культури учнів; здійснено дослідження сучасної української дитячої і підліткової літератури (зокрема історичної прози, її жанрової системи).

Проаналізовано українські новожитні східностепові говірки. З'ясовано специфіку просторової диференціації згаданих говірок на матеріалі номінацій рис людини. Перспективним є вивчення інших тематичних груп лексики в ономасіологічному й лінгвогеографічному аспектах. Вивчено особливості лексичних і фразеологічних одиниць у художньому дискурсі, що є важливою складовою сучасних мовознавчих студій. Опрацьовано зміни лексичного та фразеологічного значення, міру участі окремих слів і фразеологізмів у мовній картині світу сучасного українця.

Практична значимість: наукові розробки впроваджено у практику викладання дисциплін професійної підготовки та перепідготовки; організації науково-дослідної роботи викладачів і студентів; під час викладання курсів української мови для держслужбовців; організації співробітництва між університетом і загальноосвітніми та вищими навчальними закладами міста Маріуполя; організації співробітництва з Малою академією наук тощо.

За результатами дослідження опубліковано **2** монографії, **37** наукових статей (з них **15** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **4** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, **4** – у зарубіжних виданнях) **12** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Актуальні проблеми мовознавства, літературознавства та лінгводидактики у сучасній парадигмі гуманітарного знання».

Науковий керівник: Гутнікова А.В., кандидат філологічних наук, доцент

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 рік – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок власних коштів).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: На базі дослідження генетично споріднених мов описано процеси їх взаємодії у часі і просторі, що посприяло подальшій розробці та розвитку мовознавчої теорії та методології. Вивчено структурні і функціональні особливості мов незалежно від характеру генетичних відношень між ними; дані пояснення специфічності мови, аналіз розповсюдженості мовних явищ у просторі та міжмовна (міждіалектна) взаємодія внутрішньої організації мови як системи з орієнтацією на план вираження або на семантичні категорії мови та засоби їх вираження

Практична значимість: Створено підґрунтя для подальшого вивчення проблеми та перспективного формування інформаційного та науково-методичного забезпечення викладання мов та літератур. Одержані результати впроваджені у освітній процес МДУ (викладання теоретичних курсів і практичних занять з двох іноземних мов).

За результатами дослідження опубліковано **2** навчальні посібники, **2** методичні рекомендації, **1** довідник, **12** наукових статей (з них **7** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України), **16** тез наукових доповідей; захист **1** кандидатської дисертації.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам»

Науковий керівник: Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Визначені пріоритетні напрями формування та розвитку світового фінансового сектору. Здійснено оцінку стану фінансової безпеки України. Охарактеризовано фактори впливу фінансової складової держави на її фінансово-економічну безпеку. Поглиблено існуючі положення щодо формування напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Практична значимість: Теоретичні узагальнення, висновки і пропозиції за підсумками дослідження рекомендовані до використання у процесі формування системного підходу щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Результати НДР впроваджено в навчальний процес Маріупольського державного університету.

За результатами дослідження опубліковано **1** навчальний посібник, **3** методичні рекомендації, **6** наукових статей (з них **3** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **3** – у зарубіжних виданнях), **6** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «*Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини*»

Науковий керівник: Коляда Ю.Є., доктор фізико-математичних наук, професор

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 2 540 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Зареєстровано 2 патента: «Спосіб отримання колоїдних розчинів в безперервному режимі» та «Плазмовий реактор металевих наночастинок». Найважливішим позитивним ефектом останньої моделі є отримання металевого нанопорошку без домішок елементів електротермічної гармати. В основі корисної моделі вирішена задача удосконалення плазмового реактору металевих наночастинок, в якому заміна одного з вузлів дозволила отримати чисто металевий нанопорошок і повністю усунути неметалеві домішки. Корисна модель відноситься до пристроїв отримання металевих наночастинок і може бути використана в різних областях нанотехнологій: наноплазмоніці, медицині, біології, а також для виготовлення наноструктурованих речовин, що використовуються в машинобудуванні. Патент вигідно відрізняється простотою технічного виконання та вартісною характеристикою від відомих аналогів.

Визначено структуру, критерії та показники діагностики рівнів сформованості компетентностей майбутніх фахівців під час вивчення дисциплін математичного та інформаційно-комп'ютерного циклу.

Практична значимість: Систематизовано методи застосування компетентнісного підходу в освіті. Визначені та впроваджені креативні методи викладання математики та інформатики. Враховані методи та принципи викладання цих дисциплін в університетах ближнього та дальнього зарубіжжя. Впровадження цих методів підвищило мотивацію вивчання вказаних дисциплін.

За результатами дослідження опубліковано **1** монографію, **3** навчальних посібника, **7** методичних рекомендацій, **13** наукових статей (з них **11** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, з яких **4** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, **3** – у зарубіжних виданнях), **43** тези наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «*Розвиток конкурентоспроможності підприємств сфери послуг в умовах євроінтеграції*»

Науковий керівник: Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **6 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **1 500 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 3 860 грн. (надання наукових послуг.)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Розроблено науково-практичні рекомендації щодо підвищення рівня конкурентоспроможності сфери послуг, туристичного потенціалу національної

економіки на міжнародному ринку туризму. Удосконалено існуючі методи визначення рівня людського потенціалу підприємств, що підвищує об'єктивність управлінського впливу та забезпечує більш ефективну форму взаємодії між підприємствами сфери послуг та їх кадровим складом. Розроблено структуру брендингу туристичного підприємства.

Практична значимість: Результати НДР впроваджено у навчальний процес Маріупольського державного університету.

За результатами дослідження опубліковано **1** монографію, **12** методичних розробок, **5** наукових статей (з них **4** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **1** – у зарубіжному виданні), **12** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Філософська аналітика індивідуального і соціального буття людини: проблеми та рішення».

Науковий керівник: Попович О.В., доктор філософських наук, професор

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 рік – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок власних коштів).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Поглиблення теоретичних положень; розроблено методологічні підходи щодо концепції буття на матеріалі індивідуального й соціального буття у філософському дискурсі. Здійснено подальший розвиток філософського категоріально-понятійного апарату: «культурне буття як буття індивідуально», сформованого на основі комплементарного філософсько-антропологічної методології дослідження процесів культуротворення (методи антропологічної інтерпретації та антропологічної редукції) у поєднанні з методологією холізму, структурно-функціонального та системно-аналітичного аналізу. Відпрацьовано та впроваджено категорію «культурного буття як буття індивідуального» на матеріалі життєпису видатних персоналій Лесі Українки, Челпанова Г.І., Марії Примаченко, Ольги Скороходової, які презентують Україну у світі.

Практична значимість дослідження полягає у наданні практичних рекомендацій щодо використання у (лекціях та семінарських заняттях) викладанні філософських та соціологічних дисциплін, а також у навчально-виховній роботі матеріалів монографії проф. Попович О.В. «Функції культуротворчості як фактор актуалізації креативної особистості». Наукові розробки активно впроваджено у практику викладання дисциплін професійної підготовки, організації науково-дослідної роботи викладачів та студентів, організації співробітництва між університетами.

За результатами дослідження опубліковано **1** підручник, **6** наукових статей (з них **4** опубліковано у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України і входять до наукометричних баз даних), **8** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: раціональне природокористування.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Формування механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища у контексті реалізації екологічної політики України».

Науковий керівник: Надежденко А.О., кандидат наук з держуправління, доцент

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 рік – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок власних коштів).

Сума додатково залучених коштів – 600 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: На основі науково-теоретичного обґрунтування механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища визначено головні підстави реалізації екологічної політики сталого розвитку України.

Практична значимість: Теоретичні та науково-методичні положення науково-дослідної роботи знайшли практичне застосування у навчальному процесі МДУ під час викладання дисциплін «Основи врівноваженого природокористування», «Проблеми природокористування України», «Моніторинг довкілля», «Екологічна політика», «Оптимізація природокористування»

За результатами дослідження опубліковано **9** методичних розробок, **8** наукових статей (з них **4** опубліковано у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України і входять до наукометричних баз даних, **2** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **2** – у зарубіжних виданнях), **20** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Проблеми та перспективи розвитку національної правової системи України в умовах європейської міждержавної інтеграції».

Науковий керівник: Годованик Є.В., кандидат юридичних наук, доцент

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **5 000 грн.**, зокрема на 2016 рік – **1 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за рахунок власних коштів).

Сума додатково залучених коштів – 3 705 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Здійснено аналіз сучасних тенденцій становлення й трансформації поняття «європейська міждержавна інтеграція» в конституційно-правовій доктрині, розкрито сутність категорійно-понятійного апарату в дослідженні конституційно-правового забезпечення європейської міждержавної інтеграції; визначено сутність, зміст, значення та форми прояву феноменів конституціоналізації міжнародного правопорядку та інтернаціоналізації конституційного правопорядку на сучасному етапі; охарактеризовано особливості формування сучасного європейського правового простору в процесі становлення наднаціональних інституцій; обґрунтовано цілісність теоретичної моделі правового забезпечення міждержавної інтеграції як теоретико-методологічної та нормативної основи курсу України на європейську міждержавну інтеграцію.

Практична значимість Поглиблено теоретичні положення, розроблено методологічні підходи та практичні шляхи формування та вдосконалення правового механізму забезпечення європейських стандартів в умовах європейської міждержавної інтеграції України; отримано нові наукові знання, результатом яких можуть стати закони, концепції, теорії, нові методи.

За результатами дослідження опубліковано **3** навчальних посібники, **6** наукових статей (з них **6** опубліковано у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, з яких **5** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних), **19** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Пріоритетний тематичний напрям: фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук.

Назва роботи: «Захист прав за національним та європейським правом: теоретико-прикладний аспект»

Науковий керівник: Іванюта Н.В., кандидат юридичних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **15 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **3 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 7 480 грн. (надання наукових послуг)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Розглянуто теоретичні питання передумов виникнення окремих напрямків захисту прав, особливості еволюції інституту захисту прав в аспекті інтернаціоналізації правового простору. Проаналізовано європейський досвід розвитку окремих ефективних механізмів та інституцій захисту прав, виокремлено напрями впровадження актуальних європейських концепцій та принципів в правову систему України. Наукова новизна отриманих результатів полягає в розробленні ефективних теоретико-методологічних підходів щодо визначення місця та ролі захисту прав в аспекті його еволюційних процесів за окремими напрямами.

Практична значимість полягає у з'ясуванні ретроспективних підходів щодо захисту прав в україно-європейському просторі та виявленні оптимальних напрямів подальшого розвитку юридичного інструментарію захисту прав в різних галузях права.

За результатами проведеної роботи було опубліковано **1** монографію, **10** наукових статей (з них **4** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **2** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних; **4** – у зарубіжних виданнях), **21** тезу наукових доповідей; захист **1** кандидатської дисертації.

III. Найважливіші результати прикладних досліджень, конкурентоспроможні прикладні розробки та новітні технології за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки, обов'язково зазначити підприємства і організації, на яких здійснювалася апробація, випробування, та які можуть бути зацікавлені у їх використанні

а) важливі результати за усіма закінченими у 2016 році прикладними науково-дослідними роботами, які виконувались за рахунок коштів державного бюджету (якщо таких не виконувалось, то зазначити наукові результати прикладних науково-дослідних робіт, які виконувались за кошти з інших джерел) (зазначити пріоритетний напрям, визначений Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; пріоритетний тематичний напрям, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942; назву роботи, наукового керівника, фактичний обсяг фінансування за повний період, зокрема на 2016 рік; коротко описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування, наявні госпдоговірні роботи та обсяг коштів, отриманих від їх виконання);

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний, порівняльний аспекти»

Науковий керівник: Шепітько С.В., кандидат філологічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **6 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Наукова новизна: Досліджено типологію, функціонування, ізоморфізм та аломорфізм мовних одиниць різних рівнів сучасних германських, слов'янських та новогрецької мов в аспекті кроскультурної комунікації, на основі чого вирішено ряд науково-практичних проблем: подальший розвиток когнітивних та комунікативних студій; подальший розвиток

категоріально-понятійного апарату та поглиблення методологічних засад порівняльних досліджень; розробка методичних підходів щодо теорії викладання перекладу порівнюваних мов.

Практична значимість: Отримані наукові результати є підґрунтям для подальшої розробки теорій сучасного мовознавства, орієнтованих на положення про єдність мови та мислення, трактування мовленнєвої сфери як складової когнітивної діяльності людини, розробки механізму інтеграції національної науки до світового освітянського простору, фундаменталізації фахової підготовки в час інтернаціоналізації та глобалізації, що передбачає продовження типологічних досліджень на матеріалі різних мов з метою покращення міжкультурної комунікації. Розроблено рекомендації щодо практики викладання порівнюваних мов та їх перекладу.

Результати дослідження: 3 монографії, 16 навчальних посібників, 2 методичні посібники, 2 методичні рекомендації, 40 наукових статей (з них 30 – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, 1 – у виданні, що входить до наукометричних баз даних, 2 – у зарубіжних виданнях), 69 тез наукових доповідей; захист 3 кандидатських дисертацій, у т.ч. **результати дослідження за 2016 рік:** 1 монографія, 6 навчальних посібників, 1 методичні рекомендації, 12 наукових статей (з них 10 – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, 1 – у виданні, що входить до наукометричних баз даних), 22 тези наукових доповідей; 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір, захист 1 кандидатської дисертації.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Сучасні проблеми фізичного виховання та формування загальнолюдських цінностей студентської молоді»

Науковий керівник: Осіпцов А.В., кандидат педагогічних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – 4 000 грн., зокрема на 2016 р. – 2 000 грн. (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Розроблено соціально-педагогічну систему інтегративного та особистісно-орієнтованого виховання загальнолюдських цінностей у студентів класичного університету як складової їх професійної освіти, формування особистості майбутніх фахівців. Розроблено й обґрунтовано теоретичну модель виховання загальнолюдських цінностей у студентської молоді, модель випускника класичного університету.

Практична значимість: Розроблено та впроваджено в практику фахової освіти студентів класичних університетів організаційно-технологічний комплекс форм, методів, методик, умов, засобів ефективного виховання загальнолюдських цінностей, формування їх індивідуальності, який включає інноваційні виховні програми на рівні кафедр, факультетів, навчально-методичних комплексів дисциплін фахової підготовки, індивідуальних планів професійно-педагогічної діяльності викладачів. Результати дослідження впроваджено у практичну діяльність Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Бердянського педагогічного університету, Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди та Маріупольського державного університету.

За результатами дослідження опубліковано 1 монографію, 1 навчальний посібник, 4 методичні рекомендації, 36 наукових статей (з них 11 – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, 3 – у зарубіжних виданнях), 8 тез наукових доповідей; захист 1 докторської дисертації.

б) найважливіші наукові результати отримані в результаті виконання прикладних перехідних науково-дослідних робіт (зазначити пріоритетний напрям, визначений Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; пріоритетний тематичний напрям, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942; назву роботи, наукового керівника, фактичний обсяг фінансування за повний період, зокрема на 2016 рік; коротко описати одержаний науковий результат, його новизну, науковий рівень, значимість та практичне застосування, наявні госпдоговірні роботи та обсяг коштів, отриманих від їх виконання);

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «*Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін*»

Науковий керівник: Горбань Г.О., доктор психологічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Поглиблено теоретичні положення щодо життєдіяльності особистості як фундаментальної багатовимірної категорії; конкретизовано теоретичні уявлення про психологічні моделі індивідуального розвитку особистості; обґрунтовано механізми та напрями підвищення ефективності життєдіяльності в умовах нестабільності; поглиблено методологічні підходи щодо визначення сутності досліджуваного феномену Розроблено концептуальну модель ефективної життєдіяльності особистості за умов соціальних змін; визначено механізми і чинники, що зумовлюють ефективну життєдіяльність особистості під час трансформаційних змін. Розроблено та впроваджено **6** корекційних та **1** соціально-психологічний тренінги, квест-гра та комунікативна гра в рамках проекту «Школа сучасного юнацтва».

Практична значимість: Результати дослідження впроваджені у навчальний процес підготовки фахівців Маріупольського державного університету, у діяльність Маріупольського міського центру практичної психології і соціальної роботи.

За результатами дослідження опубліковано **6** методичних рекомендацій, **6** наукових статей (з них **4** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України), **21** теза наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «*Італійська мова, література та культура: історичні традиції та сучасний стан*»

Науковий керівник: Сабадаш Ю.С., доктор культурології, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Визначено та проаналізовано основні риси літературного процесу в Італії ХХ століття; охарактеризовано гуманістичну та естетичну концепцію італійського філософа Антоніо Банфі; досліджено пародію, іронію та сарказм у постмодерністському історико-філософському просторі (на прикладі роману У.Еко «Ім'я Рози»); розглянуто символ як показник духовного розвитку людства (на матеріалі українського та італійського фольклору). Охарактеризовано вплив епохи Рисорджіменто на політичний, культурний, мовний та соціальний розвиток. Досліджено досвід діяльності італійських університетів для іноземців та їх занчення у створенні позитивного іміджу Італії у світі, а також досвід співробітництва МДУ з італійськими університетами в галузі вищої освіти.

Практична значимість: Результати дослідження впроваджені у навчальний процес підготовки фахівців Маріупольського державного університету.

За результатами дослідження опубліковано **6** навчальних посібників, **1** методичні рекомендації, **5** наукових статей (з них **2** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України і одночасно входять до наукометричних баз даних; **2** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України), **15** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Середземномор'я у сучасних регіональних та глобальних процесах»

Науковий керівник: Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **15 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **5 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Сума додатково залучених коштів – 2 202 грн. (надання наукових послуг.)

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Вдосконалено концептуально-теоретичні підходи до вивчення процесу регіоналізації та фрагментації сучасного світу; проаналізовано методологічні та теоретичні підходи до вивчення політичних та економічних процесів в регіоні Середземномор'я, досліджено теоретичні аспекти етнодемографічних та міграційних процесів в регіоні, визначено передумови етнічних та релігійних конфліктів в країнах регіону.

Практична значимість: Результати дослідження впроваджені у навчальний процес Маріупольського державного університету, оновлено та вдосконалено лекційний матеріал навчальних курсів «Регіоналізм та регіональні системи безпеки», «Міжнародна та європейська безпека», «Теорія міжнародних відносин», «Тероризм у сучасному світі», «Теорія держави та права», «Націоналізм. Ідеологія та політична практика», «Країнознавство», «Зовнішня політика країн Середземномор'я», «Актуальні проблеми зовнішньої політики України і міжнародних відносин», «Зовнішня політика країн Європи», «Роль ЄС в сучасному світі», «Міжнародні організації країн Центрально-Східної Європи».

За результатами дослідження опубліковано **2** монографії, **14** науково-методичних розробок, **12** наукових статей (з них **10** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України), **12** тез наукових доповідей; захист **2** кандидатських дисертацій.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Теоретичні і методичні засади формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у магістратурі вищого навчального закладу»

Науковий керівник: Соколова І.В., доктор педагогічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **8 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Узагальнено зарубіжний досвід підготовки магістрів. Розроблено концепцію підготовки магістрів за освітньо-професійними і освітньо-науковими програмами у ВНЗ України, освітньо-професійні програми підготовки магістрів за спеціальностями «Управління навчальним закладом», «Педагогіка вищої школи». Теоретично обґрунтовано і розроблено модель випускника магістратури за профілем підготовки. Проведено оцінку параметрів якості професійної підготовки магістрів за освітньо-професійними і освітньо-

науковими програмами. Розроблено навчально-методичні комплекси для забезпечення освітнього процесу в магістратурі МДУ.

Практична значимість: Результати дослідження впроваджені у навчальний процес Маріупольського державного університету, практичну діяльність Міського центру практичної психології і соціальної роботи управління освіти Маріупольської міської ради, загальноосвітніх шкіл (№№ 10, 25, 27,36), дошкільних навчальних закладів (№№ 45, 81, 85, 100, 119, 126, 129)

За результатами дослідження опубліковано **3** навчальних посібники, **28** методичних розробок, **14** наукових статей (з них **8** у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **2** – у зарубіжних виданнях, **2** тез наукових доповідей; **2** свідоцтва про реєстрацію авторського права на службовий твір.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору»

Науковий керівник: Косенко Ю.М., кандидат педагогічних наук, професор.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **10 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **2 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Обґрунтовано вихідні теоретико-методологічні підходи, концепцію дослідження педагогічного супроводу професійної підготовки кадрів дошкільної освіти, визначено шляхи удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти у ВНЗ в умовах інтеграції українського суспільства до європейського освітнього простору. Розроблено інноваційний педагогічний супровід наукового та навчально-методичного забезпечення професійної підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта»

Практична значимість полягає у запровадженні у навчальний процес спеціальності «Дошкільна освіта» авторських технологій організації теоретичної і практичної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти в університеті. Також результати дослідження впроваджено у практичну діяльність дошкільних навчальних закладів м. Маріуполя.

За результатами дослідження опубліковано **1** навчальний посібник, **17** наукових статей (з них **3** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, **2** – у зарубіжних виданнях), **7** тез наукових доповідей.

Пріоритетний напрям: науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Пріоритетний тематичний напрям: проблеми розвитку особистості суспільства, демографія та соціально-економічна політика

Назва роботи: «Грецький лінгвокультурний простір»

Науковий керівник: Жарікова Ю.В., кандидат філологічних наук, доцент.

Фактичний обсяг фінансування: за повний період – **16 000 грн.**, зокрема на 2016 р. – **3 000 грн.** (виконання роботи здійснюється за власні кошти).

Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування: Охарактеризовано етноспецифічні особливості мовних одиниць різних рівнів і різних видів сучасного грекомовного дискурсу. Вперше у вітчизняній елліністиці комплексно досліджено різні типи сучасного дискурсу новогрецькою мовою в лінгвокультурологічному та мовностилістичному аспектах, що стало вагомим внеском у формування уявлення про мовну картину світу сучасних греків. Виявлено та описано базові концепти грецької мовної картини світу, які репрезентовано у безеквівалентній лексиці грецького мас-медійного дискурсу

Практична значимість: Результати дослідження впроваджено у навчальний процес Маріупольського державного університету, Маріупольської спеціалізованої школи з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III ступенів № 8, можуть бути використані в інших вищих навчальних і загальноосвітніх закладах, де вивчається та викладається новогрецька мова.

За результатами дослідження опубліковано **1** монографію, **3** методичні рекомендації, **3** наукові статті (з них **3** – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, у т.ч.1 – у виданні, що входить до наукометричної бази даних), **5** тез наукових доповідей

IV. Розробки, які впроваджено у 2016 році за межами ВНЗ або НУ (відповідно до таблиці):

№ з/п	Назва та автори розробки	Важливі показники, які характеризують рівень отриманого наукового результату; переваги над аналогами, економічний, соціальний ефект	Місце впровадження (назва організації, відомча належність, адреса)	Дата акту впровадження	Практичні результати, які отримано ВНЗ/науковою установою від впровадження (обладнання, обсяг отриманих коштів, налагоджено співпрацю для подальшої роботи тощо)
1	2	3	4	5	6
1	Новогрецька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою Воевутко Н.Ю., Аліпа Р.А.	Підручник	Загальноосвітні навчальні заклади	Наказ МОН України № 491 від 10.05.2016 р.	Розвиток навчально-методичного забезпечення підготовки школярів
2	Наукове дослідження в рамках проекту Програми розвитку ООН в Україні «Відновлення врядування та примирення в охоплених конфліктом громадах України» Чентуков Ю.І., Булатова О.В., Толпежников Р.О., Омельченко В.Я., Балабанова Н.В., Беззубченко О.А., Захарова О.В., Марена Т.В., Мітюшкіна Х.С., Ніколенко Т.І.	Проведення анкетування щодо розвитку малого та середнього бізнесу у Маріуполі, розробка пропозицій стосовно структурних змін економічного блоку Маріупольської міської ради	Програма розвитку ООН в Україні	Лист № UNDP/GVM/10-2016	Розвиток підприємницької ініціативи в м. Маріуполі та сприяння органам місцевого самоврядування у плануванні і реалізації планів інвестиційної діяльності міста
3	Соціально-психологічний тренінг	Освоєння технології розуміння поведінкових патернів,	Міський центр практичної психології і соціальної роботи	Акт № 349 від 09.12.2016 р.	Формування уявлення юнаків про феномен дружи

	«Мистецтво дружити в юнацькому віці» Варава Л.А., Павлюк Є.С.	конструктивних взаємодій в юнацькому віці спрямованих на міжособистісну атракцію та ефективні дружні стосунки	Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, вул. Євпаторійська, 56)		
4	Корекційний тренінг «Організація життєвого простору» Тищенко Л.В., Халафова С.М.	Освоєння технології усвідомлення та організації життєвого простору, визначення власної управлінської позиції у власному житті	Міський центр практичної психології і соціальної роботи Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, вул. Євпаторійська, 56)	Акт № 350 від 09.12.2016 р.	Формування конструктивних способів дій, усвідомлення власної життєвої позиції.
5	Корекційний тренінг «Особливості харчової поведінки» Тищенко Л.В., Іванова В.Р..	Освоєння технології організації власного життя, задоволення бажань та потреб харчової поведінки через перешкодження або збереження здоров'я особистості.	Міський центр практичної психології і соціальної роботи Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, вул. Євпаторійська, 56)	Акт № 351 від 09.12.2016 р.	Формування особливостей власної харчової поведінки, яка може впливати на збереження чи шкоду здоров'я особистості
6	Корекційний тренінг спрямований на розвиток потенціалу особистості Варава Л.А., Шахова Г.А.	Освоєння технології усвідомлення позитивних особистісних новоутворень: бажань, інтересів, цілей, визначення особистісних ресурсів та можливостей як розвиток особистісного потенціалу життєдіяльності.	Міський центр практичної психології і соціальної роботи Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, вул. Євпаторійська, 56)	Акт № 352 від 09.12.2016 р.	Формування конструктивних способів дій у життєвих ситуаціях, спрямованих на розвиток особистості.
7	Корекційний тренінг «Конструктивні та деструктивні фактори заздрості» Горбань Г.О., Довбня І.В.	Освоєння технології усвідомлення власної ресурсності, спрямованої на досягнення бажань та мети, трансформації деструктивних факторів заздрості в конструктивні поведінкові патерни.	Міський центр практичної психології і соціальної роботи Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, вул. Євпаторійська, 56)	Акт № 353 від 09.12.2016 р.	Поглиблення розуміння конструктивних та деструктивних факторів заздрості в юнацькому віці через усвідомлення власного ресурсного потенціалу
8	Професіоналізм керівника закладу освіти Задорожна-Княгницька Л.В.	Формування управлінської компетентності менеджерів освіти. Забезпечення освітньо-професійної програми	Міський центр практичної психології і соціальної роботи Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь,	Акт №128 від 28.11.2016 р.; акт №78 від 01.12.2016 р.	Підвищення рівня сформованості управлінської компетентності керівників закладів освіти

		підготовки магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом»	вул. Євпаторійська, 56); ДНЗ №129, м. Маріуполя Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, пр. Миру, 70)		
9	Проект «Сучасна бібліотека як складова сталого розвитку суспільства» Батичко Г. І., Кудлай В.О., Сивак О.А.	Впровадження на базі бібліотеки проекту «Сучасна бібліотека як складова сталого розвитку суспільства» із залученням студентів та школярів	Комунальна установа «Централізована бібліотечна система для дорослих» (м. Маріуполь, пр. Леніна, 93-б)	Акт №39 від 16.03.2016 р.	Розуміння сутності інформатизації бібліотечних установ та значення цього процесу в контексті освітньої діяльності особистості
10	Філософські проблеми філології Шепітько С.В., Смирнова М.С.	Навчальний посібник	Донецький національний технічний університет (Донецька область, м. Покровськ, вул. Шибанкова, 2)	Акт від 24.06.2016 р.	Розвиток навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців
11	Методологія та організація наукових досліджень Воевутко Н.Ю.	Електронний навчально-методичний комплекс	Маріупольський міський технологічний ліцей (м. Маріуполь, пр. Ілліча, 133)	Акт №261 від 03.06.2016 р.	Підвищення перекладацької компетенції студентів
			ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету» (м. Кіровоград, вул. Миколи Левитського (Колгоспна), 73)	Акт №176 від 14.06.2016 р.	
			Інститут соціальних наук Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса, вул. Дворянська, 2)	Акт №40 від 29.09.2016 р.	
12	Методичні вказівки для підготовки школярів до участі в олімпіадах з новогрецької мови Потіпак Ю.А., Добра О.М.	Рекомендації щодо організації Всеукраїнської олімпіади для школярів з новогрецької мови	Комунальний заклад «Маріупольська спеціалізована школа з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III ступенів № 8 (с. Сартана, вул. Генерала Куркчи, 37)	Акт № 25 від 30.11.2016 р.	Поглиблення співпраці, розвиток спільної методичної роботи

13	Сучасна грецька румейська говірка Приазовського селища Ялта Жарікова Ю.В., Кобиленко Н.К., Кутна Ю.Б., Потіпак Ю.А., Рожкова І.Г., Чапні Н.А., Челпан В.М., Шпак К.В.	Висвітлення питання походження греків Надазов'я, окреслення основних рис фонетичного, морфологічного та лексичного рівней урзуф-ялтинської говірки з прикладами	Комунальний заклад «Маріупольська спеціалізована школа з поглибленим вивченням новогрецької мови І-ІІІ ступенів № 8 (с. Сартана, вул. Генерала Куркчи, 37)	Акт № 25 від 30.11.2016 р.	Поглиблення співпраці, розвиток спільної методичної роботи
14	Організація патріотичного та громадянського виховання учнівської молоді Задорожна-Княгницька Л.В.	Формування управлінської компетентності менеджерів освіти. Забезпечення освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом»	ДНЗ №100; №81 м. Маріуполя Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, пр. Миру, 70)	Акт №325 від 07.12.2016 р.; акт №129 від 05.12.2016 р.	Підвищення рівня сформованості управлінської компетентності керівників закладів освіти
15	Особистісно-зорієнтовані технології управління педагогічним колективом Задорожна-Княгницька Л.В.	Формування управлінської компетентності менеджерів освіти. Забезпечення освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом»	ДНЗ №85; №45 м. Маріуполя Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, пр. Миру, 70)	Акт № 280 від 07.12.2016 р.; акт № 87 від 12.12.2016 р.	Підвищення рівня сформованості управлінської компетентності керівників закладів освіти
16	Педагогічний моніторинг Соколова І.В.	Формування управлінської компетентності менеджерів освіти. Забезпечення освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом»	ДНЗ №119; №126 м. Маріуполя Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, пр. Миру, 70)	Акт №435 від 05.12.2016 р.; акт №420 від 09.12.2016 р.	Підвищення рівня сформованості управлінської компетентності керівників закладів освіти
17	Інноваційний менеджмент в освіті Соколова І.В.	Формування управлінської компетентності менеджерів освіти. Забезпечення освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Управління навчальним закладом»	ЗОШ №36; №10; №27; №25 м. Маріуполя Управління освіти Маріупольської міської ради (м. Маріуполь, пр. Леніна, 70)	Акт №660 від 07.12.2016 р.; акт №466 від 12.12.2016 р.; акт №277 від 09.12.2016 р.; акт №570 від 08.12.2016 р.	Підвищення рівня сформованості управлінської компетентності керівників закладів освіти

V. Інформація про діяльність структурного підрозділу з комерціалізації науково-технічних розробок (коротко описати результати діяльності підрозділу у 2015 році, застосовані методи, підходи тощо в організації роботи центру)

З метою ефективного використання інтелектуального потенціалу, посилення значення результатів інтелектуальної праці працівників університету, забезпечення сучасних методів організації та управління діяльністю у сфері інтелектуальної власності у Маріупольському державному університеті була введена посада фахівця I категорії у сфері інтелектуальної власності. Фахівець здійснює свою діяльність в єдиному комплексі наукової, науково-технічної, науково-дослідної діяльності МДУ і підпорядковується першому проректору; взаємодіє з адміністративними, науковими, навчальними, виробничими та іншими підрозділами МДУ.

З метою надання практичної допомоги науково-педагогічним працівникам і студентам МДУ Фахівець протягом 2016 р. вирішував питання у сфері виникнення авторського права і суміжних прав, питання, пов'язані із охороною прав інтелектуальної власності на об'єкти науково-технічної діяльності, питання, пов'язані з державною реєстрацією та захистом прав інтелектуальної власності.

У 2016 році у рамках роботи із захисту авторського права зареєстровано авторські права на твори наукового характеру науково-педагогічних працівників університету і отримано **5** свідоцтв :

Службові твори, майнові права на які належать МДУ:

- Навчальний посібник «Англійська для магістрів з міжнародної економіки». Автор: Шепітько Світлана Віталіївна. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 65806 від 31.05.2016 р.*

- Електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни «Педагогічна майстерність та творчість». Автор: Задорожна-Княгницька Леніна Вікторівна. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №67901 від 20.09.2016 р.*

- Електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни «Культура педагогічного спілкування». Автор: Задорожна-Княгницька Леніна Вікторівна. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №68772 від 25.11.2016 р.*

- Твір наукового характеру «Алгоритм формування інтегрального показника потенціалу розвитку інтеграційних процесів». Автор: Булатова Олена Валеріївна. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №69446 від 28.12.2016 р.*

Твори, майнові та немайнові права на які належать авторам:

- Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів «Педагогічна антропологія». Автор: Задорожна-Княгницька Леніна Вікторівна. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 68568 від 10.11.2016 р.*

На реєстрації авторського права у Державній службі інтелектуальної власності знаходиться 1 службовий твір.

У рамках роботи з патентного права отримано патент на корисну модель «Плазмовий реактор металевих наночастинок», автор: Коляда Юрій Євгенович, Савинков Микола Олександрович (№ 110124 від 26.09.2016 р.). Майнові права на корисну модель належать Маріупольському державному університету.

З метою підвищення рівня проінформованості з питання формування політики управління об'єктами інтелектуальної власності в університеті було взято участь у навчальному семінарі «Менеджмент інтелектуальної власності ВНЗ», який проводився у м. Київ в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації 25.04.2016р.; у навчальному семінарі «Трансфер технологій та об'єктів інтелектуальної власності у ВНЗ», який проводився у м. Києві в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації 20.10.2016 р.

VI. Список наукових праць, опублікованих та прийнятих редакцією до друку у 2016 році у зарубіжних виданнях, які мають імпакт-фактор, за формою:

№ з/п	Автори	Назва роботи	Назва видання, де опубліковано роботу	Том, номер (випуск, перша-остання сторінки роботи)
Статті				
1	Bulatova O.	Conceptual framework of international regionalization in the context of global development. Determinants and key elements of triad regions development	REGIONALISATION IN CENTRAL-EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: BULGARIA, POLAND, RUSSIA, SLOVAKIA, UKRAINE: - Berlin, 2016.	PP. 15-29, 83-99
2	Voyevutko N., Ryabchenko E.	The methods of the Modern Greek Pedagogical vocabulary terms formation	Studies and Research in Onomastics and Lexicology. – Craiova: University of Craiova (Romania).	P. 183-187
3	Voitovich M.V.	On the Existence of Continuous Solutions for Nonlinear Fourth-Order Elliptic Equations with Strongly Growing Lower-Order Terms	Rocky Mountain Journal of Mathematics. — 2016.	Volume 46, No.6. - P. 2083 - 2100.
4	Voitovich M.V.	On the boundedness of generalized solutions of higher-order nonlinear elliptic equations with data from an Orlicz–Zygmund class	Mathematics Notes. — 2016.	Volume 99, No. 5-6. — P. 840–850.
5	Gorb E.	Od wypraw łupieżczych do zorganizowanego oporu. Irlandczycy w bitwie pod Clontibret w 1595 r.	DE RE MILITARI	№3. – S. 36-44
6	Zadorozhna-Knyagnitska L.V.	The international program of training of heads of educational institutions at the second level of higher education	Sciences of Europe / Global science center LP.	Vol. 2, No 2 (2), 2016. – p. 80-85
7	Kasianczuk M.	MSM community mobilization for HIV prevention in Ukraine: the effectiveness of Mpowerment behavioral intervention	21st International AIDS Conference (AIDS 2016)	Durban, South Africa July 18-22, 2016. – Режим доступу: http://programme.aids2016.org/Abstract/Abstract/6672
8	Makogon Y.	Socio-economic consequences of the political and military confrontation in Southeast Ukraine	North – East Asia Academic Forum (Publication of scientific articles). – Chine: Harbin University of Commerce, 2016. – 06	p. 9-15
9	Makogon Y.	The Introduction of the International experience with collective bargaining and resolution of labor disputes in Ukraine	North – East Asia Academic Forum (Publication of scientific articles). – Chine: Harbin University of Commerce, 2016. – 06	p.70-74
10	Pashina N.	Negative identity in crisis-ridden society: essence and functions	Journal of Geography, Politics and Society. University of Gdansk Comenius University Bratislava, University of Oradea, 5.	№ 5 – s. 34-36.
11	Pakhomenko S.	The Ukrainian Crisis as a Challenge for the Eastern Partnership	Political and Legal Perspectives of the EU Eastern Partnership Policy: Springer Cham Heidelberg. - New York Dordrecht London. – 2016	p. 167-181.

12	Pakhomenko S.	Identity Factor in Terms of the Ukrainian Crisis (the Example of The Donbas Region)	Bezpieczenstwo. Teoria i Praktyka. Kwartalnik Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.	№ 3. - p. 95-105.
13	Pakhomenko S.	IDENTITY AND PROPAGANDA IN RUSSIAN-UKRAINIAN HYBRID WARFARE SOJATEADLANE	Estonian Journal of Military Studies. cultural, peace and conflict studies series. the crisis in ukraine and information operations of the russian federation 2016.	№ 2. – p. 42-54.
14	Pedchenko E. Khoroshkov M. Melnychuk I.	Juan Manuel Marcos's novel «Gunter's winter» in the perspective of post-modernism of the XXth century	Переклад – міст між мовою та культурою: Колективна монографія на честь професора Людмили Ілівої / Під ред. Петра Молова. Софія: Вид-во Університету «Св. Климента Охридського».	C. 143-152
15	Rotaneva N.	The Design of the Components of a Computer-oriented Methodical System of Teaching Differential Equations of Future Information Technology Specialists	International Journal of Engineering Research and Development.	Volume 12, Issue 12, P. 9-16
16	Khoroshkov M. Melnychuk I.	Function estilístico-connotativa de los paraguayismos en la novella de Juan Manuel Marcos En invierno de Gunter	Discurso Literario. Nueva epoca. - №5. – Revista de humanidades Facultad de estudios de postgrado Universidad del Norte/fundador y director Juan Manuel Marcos. – Asuncion, Paraguay: UniNorte, Epitorial de la Universidad del Norte, 2016. – S. 37- 55.	S.37-55
17	Chernichenko G.	Foreign trade of enterprises of Donetsk oblast at the present stage	North – East Asia Academic Forum (Publication of scientific articles). – Chine: Harbin University of Commerce, 2016. – 06	C.146-149
18	Безчотнікова С.В.	Вплив медіа на вирішення міжетнічних конфліктів (на прикладі України та Німеччини)	Українська наука в Європейському контексті. Німецько-українські наукові зв'язки. Збірник наукових праць / Уклад і наук. ред. Д. Блохін. – Мюнхен. 2016.	T.9. – С. 321–327
19	Булык М.В., Гаврилова Н.В.	Конфликтный потенциал Средиземноморского региона	Teoretyczne i praktyczne aspekty bezpieczenstwa narodowego. Praca zbiorowa. - Wroclaw, 2016.	S. 108-121
20	Брежнева О.Г.	Личностная готовность дошкольных педагогов к обеспечению математического развития детей	Управление в социальных и экономических системах. - г.Минск, 12 мая 2016 г. - Минский инновационный университет. - Минск, Беларусь, 2016.	C. 92-93.
21	Брежнева О.Г.	Трансдисциплінарна інтегрована модель математичного розвитку дітей дошкільного віку	Сучасні проблеми забезпечення якості життя в глобалізованому світі. Польща, 8 грудня 2016 р.	P. 217-224
22	Гапонюк О.І.	Валютна безпека в сучасних умовах розвитку світового господарства	Глобальні аспекти світового господарства та міжнародних відносин в умовах нестабільності економіки - зб. матер. міжнародної науково-практичної конференції. – Ченстохове: Educator, 2016. – Czestochowa, Rzeczpospolita Polska (Ченстохова, Республіка Польща)	C.257-268
23	Голоцукова Ю.О.	Результатив у системі дієслівної семантики (на	Studia Ukrainica Posnaniensia. Zeszyt IV/ - Uniwersytet im/ Adama	P. 15-22.

		матеріали української мови)	Mickiewicza w Poznaniu, vol. IV: 2016.	
24	Горб С.	Немецкая община в Польше как объект разработки спецслужб Второй Речи Посполитой (1922-1926)	Racja Stanu	№1. – S. 9-18
25	Захарова О.В., Беззубченко О.А.	Міжрегіональне співробітництво України в умовах поглиблення європейської інтеграції	Information aspects of socio-economic systems' development: Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts. Monograph 5 /edited by Aleksander Ostenda and Tetyana Nestorenko. – Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej Katowice, 2016.	C. 13-21
26	Іванюта Н.В.	Місце процесуальної культури у здійсненні судової реформи в Україні	Economic and law paradigm of modern society	№1, 2016 P. 283-287
27	Лавретьєва Л.В.	Механизм принятия управленческих решений обеспечения экономической безопасности промышленного предприятия	Strategii și politici de management on economia contemporană: Conferința națională cu participare internațională (5; 2016; Chișinău). Conferința națională cu participare internațională «Strategii și politici de management on economia contemporană», (ed. a 5), 25-26 martie 2016 / coord.: Gheorghe Țurcanu [et al.]. – Chișinău : ASEM, 2016. – P. 166-170	P. 166-170
28	Лазарева А.П.	Світові фінансові ринки в умовах глобалізації	Глобальні аспекти світового господарства та міжнародних відносин в умовах нестабільності економіки - зб. матер. міжнародної науково-практичної конференції. – Ченстохове: Educator, 2016. – ISBN 987-83-7542-168-2 Czestochowa, Rzeczpospolita Polska (Ченстохова, Республіка Польща)	C. 76-84.
29	Лазарева А.П.	Сучасний стан розвитку підприємств побутової сфери	Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства: зб. матер. VI міжнародної науково-практичної конференції. – Кошице, 2016.	C.72-76
30	Мельничук І. В. Хорошков М.М	Рецепція євангелічного міфу у поетичному просторі Сергія Жадана	Wspolszesny Swiat Slowiansky/pod red, K.Feguri i A. Ostrowskiej-Knapik, - Praha: Verbum Praha, 2016.	C. 187-199
31	Мирошніченко Ю.М.	Про істинність, достовірність і ймовірність у судовому пізнанні	Visegrad Journal on Human Rights	№3, 2016. P. 119-123
32	Мирошніченко Ю.М.	О роли суда в состязании сторону головного процесса	Legal si viata	№8/2, 2016 P. 95-98
33	Надежденко А.О.	Правовий механізм реалізації екологічної політики України	EURÓPSKA TRADÍCIA V MEDZINÁRODNOM PRÁVE: UPLATŇOVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV.[Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie (6.–7. máj 2016). — Paneurópska vysoká škola, Fakulta práva, Bratislava, 2016.	P. 172-175.

34	Ніколенко Л.М.	Рефлізація транспарентності у господарському судочинстві України	Economic and law paradigm of modern society	№1, 2016 P. 318-322
35	Ніколенко Л.М.	Реализация принципа состязательности в хозяйственном судопроизводстве Украины	Leges si viata.	№ 1/3(289) 2016 P. 74 -77
36	Перепада Ф.Л.	Трансформаційні процеси в сфері кадрової політики металургійних підприємств України	International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceeding. January 29, 2016. - Klaipeda: Baltija Publishing.	P.142-146
37	Почепцов Г.Г.	Пятнадцать технологий современной пропагандистской и информационной войны	Философия геополитики и современный мировой порядок: эпистемология постнеклассического периода. – Баку: Издательство Европа. 2016.	C. 114-134
38	Почепцов Г.Г.	Сложность принятия решений в случае гибридной войны	Философия геополитики и современный мировой порядок: эпистемология постнеклассического периода. – Баку: Издательство Европа. 2016.	C. 154-168
39	Ромашенко В. С.	Особливості формування інформаційно- комунікаційної компетенції бакалаврів філології	Science and Education a New Dimension (Pedagogy and Psychology) – Будапешт, 2016.	C. 67-72.
40	Семашко Т. Ф.	Перцептивний зміст антропостереотипів із густативним компонентом	Science And Education a new dimension. Philology, IV (19), Issue: 84, 2016.	S. 57-60. Режим доступу: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/fil_iv_19_84.pdf
41	Семкова Л.В.	Євроінтеграційні процеси України	Глобальні аспекти світового господарства та міжнародних відносин в умовах нестабільності економіки - зб. матер. міжнародної науково-практичної конференції. – Ченстохове: Educator, 2016. - Czestochowa, Rzeczpospolita Polska (Ченстохова, Республіка Польща)	C. 516 -524
Тези:				
42	Bezzubchenko O.	The development of economic cooperation between Ukraine and African countries	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.281-282
43	Bulatova O.	The potential for economic regions development in terms of the world economy	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.279-281
44	Zakharova O.	Determinants of the world transport system development	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.283-285
45	Marena T.	EU in Global Banking: Current Position and Challenges	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.277-279

46	Piddubnii S.	The main trends in the transformation of family policy in the European Union	Proceedings of the Summer Science Symposium «Science and Policy – Dialogue in Europe», Estonia, Tallinn, 01-03 August 2016.	P. 55 - 63.
47	Piddubnii S.	Providing public goods and services as family policy instrument for EU	Proceedings of the International Academic Congress «European Research Area: Status, Problems and Prospects» Latvia, Riga, 01–02 September 2016. – Riga: LSA.	P.52 – 55.
48	Гаврилова Н.В.	Холодная война в контексте современной системы международных отношений	Realita a perspektívy vývoja spoločnosti: sociálne, psychologické a politické aspekty. 36. materiáliv Medzinárodná vedecko-praktická konferencia (28 – 29 októbra 2016) – 2016.	s. 160 - 163.
49	Мітюшкіна Х.С.	Углубление межрегионального сотрудничества Украины со странами Европы	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.305-308
50	Ніколенко Т.І.	Международный трансфер знаний как новая интеграционная парадигма	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.291-294
51	Путятин Э.И.	Микро- и макрокомпоненты международной экономической интеграции	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.308-309
52	Чентуков І.Ю.	Проявления интеграционных эффектов в краткосрочном и долгосрочном периоде	Prospects and problems of research and education integration into the European area: International Scientific Conference. - Cahul State University, 2016	C.303-305
Всього: 52				
Статті, прийняті редакцією до друку				
1	Гайдук Н.А.	Становлення концептосфери «толерантність»: від давньоукраїнської до сучасної української мови (на матеріалі словників)	«Koło naukowe literatury i kultury wczesnego średniowiecza sław(i)anie». Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział filologiczny	
2	Пашина Н. П.	Региональная политическая идентичность в Украине: исторические факторы формирования и современность	Racja Stanu.	
3	Гильченко Е.Л.	Трансформация современного геополитического кода Украины	Racja Stanu.	
Всього: 3				

VII. Відомості про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів, молодих учених (коротко описати діяльність Ради молодих учених тощо).

Науково-дослідна робота студентів включає: науково-дослідну роботу, яка включена в графік навчального процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру); роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу.

В 2016 році науково-дослідну роботу студентів координувала Рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів, молодих вчених. Її правонаступницею з вересня 2016 року стала Рада молодих вчених МДУ, основна робота якої спрямована на всебічне сприяння науковій, інноваційній, винахідницькій діяльності молодих вчених: активізацію участі студентів та молодих вчених у стипендіальних та грантових програмах; організацію та проведення наукових заходів: конференцій, семінарів, конкурсів та олімпіад; координацію роботи наукових товариств тощо.

Протягом 2016 року в університеті працювало 52 наукових гуртки, у роботі яких брали активну участь понад 1600 студентів:

Роки	Кількість студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях (відсоток від загальної кількості студентів)	Кількість молодих учених, які працюють у ВНЗ або науковій установі	Відсоток молодих учених, які залишаються у ВНЗ або установі після закінчення аспірантури, %
2012	2817 (68,7%)	107	42,0
2013	2814 (69,4%)	121	45,0
2014	2582 (70,6%)	105	90,9
2015	2362 (74,0 %)	135	75,0
2016	2253 (70,5%)	108	40,0

Маріупольський державний університет є базовим закладом з проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з новогрецької мови і літератури, а також Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук (з соціальних комунікацій).

У минулому році в МДУ було проведено Міжнародний конкурс наукових та реферативних робіт з новогрецької мови та літератури серед молодих вчених; за ініціативою Всесвітнього координаційного комітету понтійської молоді при підтримці Генерального секретаріату у справах греків зарубіжжя з нагоди відзначення Всесвітнього дня грецької мови та культури та з нагоди відзначення 2400-го дня народження Аристотеля, I етап Всесвітньої Олімпіади з новогрецької мови.

Переможцями Всеукраїнської студентської олімпіади у 2016 році стали **4** студенти МДУ (у т.ч. 2 студентів – 1 команда):

III місце за спеціальністю «Мова та література (італійська)» - Бриштен В.;

III місце за спеціальністю «Мова та література (новогрецька)» - Семівол А.;

III місце за спеціальністю «Правознавство» - команда студентів Богуцький І., Каламітра А.

Переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук, який щорічно проводиться Міністерством освіти і науки України стали **5** студентів МДУ:

I місце за галуззю «Соціальні комунікації» - Караберова З.;

III місце за галуззю «Соціальні комунікації» - Рицик Ю.;

III місце за галуззю «Історичні науки» - Комірна А.;

III місце за галуззю «Переклад (англійська)» Іванюк В.;

III місце за галуззю «Мова та література (англійська)» Холманських В.

Високих показників наукової творчості досягли студенти МДУ в інших наукових заходах:

Студенти ОР «Бакалавр» спеціальності «Менеджмент організацій та адміністрування» Погляд І. та Богініч С. стали переможцями Української олімпіади з менеджменту серед молоді в рамках глобального проекту «Молодіжний творчий рух «ЕСТАФЕТА ЯКОСТІ» та отримали дипломи II і III ступеню.

Богініч С. здобув перемогу (I місце) у Міжнародній олімпіаді з менеджменту серед молоді в рамках глобального проекту «Молодіжний творчий рух «ЕСТАФЕТА ЯКОСТІ».

У Міжнародному конкурсі наукових та реферативних робіт з новогрецької мови та літератури серед молодих вчених, який відбувся на базі МДУ, переможцями стали Дубова Ю. (I місце), студентка спеціальності «Мова та література (новогрецька), та Палинка В. (II місце), студентка спеціальності «Переклад (новогрецька)».

За підсумками Міжнародного конкурсу на отримання грантів Уряду Італії на навчання та дослідження в італійських ВНЗ у 2016/2017 н.р. 3 студенти спеціальностей «Мова та література (італійська)», «Переклад (італійська)» Терехова В., Фролова Т., Бриштен В. отримали стипендії на навчання.

За результатами участі у науково-практичних конференціях студенти МДУ за 2016 рік опублікували понад 1453 статей та тез наукових доповідей.

VIII. Наукові підрозділи, їх напрями діяльності, робота з замовниками *(центри колективного користування новітнім обладнанням, центри трансферу технологій, тощо), (вказати назву підрозділу, стисло описати його діяльність та результативність роботи).*

Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень

До складу Інституту входять науково-дослідні відділи українсько-грецької дружби, історії еллінізму країн Причорномор'я, історії та культури греків України. На базі інституту проводяться наукові дослідження з історії та культури греків, науково-практичні семінари та круглі столи з участю представників закордонних університетів. Так, 17 березня 2016 р. на базі Інституту українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень відбувся конкурс Науковий дебют «Мовна, літературна та культурна спадщина греків Приазов'я» для старшокласників, що вивчають новогрецьку мову, та студентів 1 курсу спеціальності «Мова та література (новогрецька)». 29 квітня 2016 року було проведено Науково-практичну конференцію студентів за підсумками проведення Міжнародного конкурсу наукових та реферативних робіт з новогрецької мови та літератури серед молодих учених (в режимі онлайн). 19 травня було проведено круглий стіл «Актуальні проблеми лінгвістики, літератури та художнього перекладу». Також на базі інституту регулярно проводяться науково-методичні семінари викладачів кафедри грецької філології та перекладу.

Представництво Європейської організації публічного права в Україні

МДУ є членом Ради директорів Європейської організації публічного права (ЄОПП), і на базі університету функціонує представництво цієї організації в Україні, науково-методичні матеріали для якого надаються ЄОПП. На базі центру проходять Літні академії європейського права, до організації та проведення якої залучено ЄОПП, Європейську арбітражну палату та Асоціацію юридичних вузів країн СНД. Слухачі традиційно отримують відповідні сертифікати міжнародного зразка.

Італійський культурний центр та представництво міжнародної Спілки «Данте Аліг'єрі»

Продовжують успішну діяльність на базі МДУ Італійський культурний центр та представництво Спілки «Данте Аліг'єрі». Основними напрямками діяльності цих структур залишаються вивчення італійської мови й популяризація італійської культури. Щоденно оновлюються інформаційні сторінки ІКЦ у соціальних мережах з метою поширення й

популяризації італійської мови, літератури та культури. За участі ІКЦ кращі студенти отримали стипендії Міністерства закордонних справ Італії на навчання в університетах Італії у 2017 р. (Бриштен В., Терехова В., Фролова Т.). Також у приміщенні Центру відбувається показ художніх фільмів мовою оригіналу, а також надається можливість перегляду італійського телебачення для всіх бажаючих. Італійський культурний центр МДУ входить до складу комітету Premio Strega – однієї з найпрестижніших італійських премій у галузі літератури.

Польський культурний центр

В МДУ стабільно розвивається Польський культурний центр, на базі якого працює бібліотека польськомовної літератури з історії, культури Польщі, проводяться дні мови, історії, культури Польщі. У 2016 році тривало вдосконалення технічного оснащення центру, збагачення бібліотеки центру підручниками, посібниками з електронними носіями завдяки підтримці фондів «SemperPolonia», «Допомога полякам на сході», а також Міністерства науки та культури Польщі. Продовжує функціонувати сайт Центру польської культури (<http://centrumpl.in.ua>), створений на виконання гранту Фонду «SemperPolonia», що значно посилює можливості центру завдяки інтерактивності та розширенню навичок студентів, необхідних для сучасного фахівця з філології та перекладу, а також дає можливість проводити наукові форуми в онлайн режимі. Сайт містить інформацію з лінгвокраїнознавства Польщі (історія, культура, географія), про стажування у ВНЗ Республіки Польща, умови та форми отримання сертифікатів з польської мови, а також методичні розробки та завдання з курсу «Практичний курс польської мови та переклад». На базі центру проходять заняття з польської мови та літератури, курси польської мови для студентів МДУ та громадян міста. Студентами спеціальності «Переклад (українська, російська, польська)» розроблюється тема «Зіставне вивчення польської, української та російської мов». Польський культурний центр МДУ був залучений до проведення Інтернет-конференції «Сучасні славістичні студії: основні напрями та перспективи досліджень». У роботі конференції та круглого столу взяли участь студенти та викладачі польських ВНЗ. Окрім наукового напрямку функціонування центру, на його базі проходять і культурно-просвітницька робота зі студентами: перегляд відомих кінострічок польського кінематографу, щорічний конкурс «ПереКЛАДач», святкування Дня Незалежності Польщі (11 листопада, 2016), святкування польських Анджейок (3 грудня, 2016). Також, у кінці 2016 року Центр польської культури МДУ подав заявку на отримання гранту *Zapraszamy do kraju – Ukrainy* (Polsko-ukraiński elektroniczny słownik multimedialny), в рамках якого передбачається створення лінгвокультурологічного мультимедійного словника. Використання Центру польської культури, який створено з урахуванням усіх сучасних форм навчання іноземній мові, інноваційних форм роботи зі студентами спеціальностей, які вивчають польську мову та є майбутніми перекладачами з польської мови, дає можливість підготувати конкурентоспроможних спеціалістів для сучасної викладацької, наукової та бізнесової сфери діяльності.

Ізраїльський культурний центр

За активної підтримки Ізраїльського культурного центру у місті Дніпропетровськ та Посольства Держави Ізраїль в Україні на базі МДУ здійснює діяльність Ізраїльський культурний центр, на базі якого всі охочі студенти та викладачі МДУ та мешканці Маріуполя можуть вивчати іврит, історію, культуру Ізраїлю. Завдяки співпраці з Ізраїльським культурним центром у м. Дніпропетровськ створено бібліотеку навчальної та художньої літератури та періодичних видань, яка зараз містить більше 200 примірників.

Китайський культурний центр

В університеті функціонує також культурний центр, діяльність якого спрямована на вивчення китайської мови, історії та культури. Навчально-методичні матеріали для роботи центру забезпечують партнери МДУ з КНР – Цицикарський університет, Янченський університет та ін., від яких було отримано значну кількість навчально-методичної літератури, посібників та підручників для забезпечення потреб викладання китайської мови за різними рівнями. Завдяки діяльності китайського культурного центру МДУ активно співпрацює з Асоціацією україно-китайської співдружності, в рамках угоди з якою до університету прибувають на навчання студенти з КНР.

Центр гендерних досліджень та освіти

На базі МДУ активно працює Центр гендерних досліджень та освіти. На базі центру проводяться тренінги, здійснюється консультативна допомога жителям регіону. Центр гендерних досліджень та освіти став співорганізатором дискусії на тему "Виходячи за межі (не)відомого: жіночий досвід війни" за участю авторок досліджень – Оксани Кісь, Катерини Кобченко, Тетяни Пастушенко. У ході обговорення пройшла презентація збірника "Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: Гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства".

Також розвивається студентська наука, проводиться робота з написання кандидатських і докторських дисертацій з гендерної проблематики, розроблені і читаються студентам університету спецкурси «Гендерна безпека», «Гендерна політика в міжнародних відносинах», «Правове регулювання гендерних питань», «Гендерна освіта в сім'ї та в дошкільних навчальних закладах», «Проблеми гендерної освіти», «Гендерні студії» та ін.

Міжнародний центр з навколишньо-природного середовища

У 2016 році на базі центру проводились відео-конференції, майстер-класи з питань екологічної освіти. Маріупольський державний університет бере активну участь у реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку з місцерозташуванням у Дніпропетровську з розробки та впровадження Майстер-плану «Чисте повітря для Маріуполя», який фінансується за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини. Учасниками проекту також є Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», а також низка німецьких фахівців які, тісно співпрацюють у рамках реалізації ініціатив очищення повітря. Мета даного проекту – підвищення рівня екологічної освіти населення міста Маріуполя, а також проведення роботи з метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста. Засідання та збори учасників проекту з метою аналізів результатів впровадження майстер-плану та розробки його подальших етапів проводились протягом 2016 року на базі МДУ.

Інформаційний центр Європейського Союзу в Україні

Діяльність Центру спрямована на розвиток співпраці між ЄС та Україною шляхом забезпечення вільного доступу громадськості і наукової спільноти до онлайн-інформації та публікацій про Європейський Союз. Крім того, центр надає допомогу у виконанні наукових досліджень з питань європейської інтеграції, займається організацією інформаційно-просвітницьких заходів. Так, у 2016 році за підтримки та координації Інформаційного центру Європейського Союзу у Маріуполі був організований Бібліотечний кластер інноваційних послуг у галузі дозвілля «Бібліотека у 3D форматі», у рамках якого Центральна бібліотека ім. В. Г. Короленка представила Пункт європейського інформування «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся у бібліотеках».

Навчальна телестудія «MDU-media»

У 2016 році на базі філологічного факультету Маріупольського державного університету активно функціонувала сучасна відеостудія «МДУ-МЕДІА», створена у 2011 році завдяки гранту, отриманому МДУ у вищезазначеному проєкті. У навчальній лабораторії, оснащентій сучасною професійною технікою, створені всі умови для навчальної практики студентів, підготовки бакалаврських робіт, виробництва циклів відеолекцій, моделювання виробничих ситуацій під час навчальних занять. Завдяки роботі телестудії запроваджено інтерактивні методи навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, вдосконалюються практичні навички дикторської майстерності, відео-монтажу, редагування відеоматеріалу фахівцям у галузі журналістики й реклами та зв'язків з громадськістю. На базі телестудії проходять тренінги, майстер-класи, семінари провідних міських та відомих українських журналістів. У 2016 році на базі телестудії під егідою Фонду Фрідріха Науманна за Свободу проходили тренінг на тему «Стандарти журналістики у висвітленні конфліктів» і семінар «Як висвітлювати адміністративну реформу та децентралізацію». Завдання подібних заходів полягає в наданні майбутнім журналістам знань, корисних зараз для них як студентів і актуальних у майбутньому при реалізації себе в обраній професії.

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс»

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» є найбільшою в Україні бібліотекою грецької літератури з фондом понад 15 тисяч примірників. Початок формування бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» було покладено у 2005 році, коли МДУ відвідали Президент благодійного Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Анастасіос Пол Левендіс та Директор Фонду, Почесний професор МДУ Васос Карайоргіс. На момент відкриття фонд бібліотеки нараховував 6285 примірників. З них: 4786 – книги загального фонду Маріупольського державного університету; 1499 – книги з фонду «Анастасіос Г. Левендіс». За 2016 рік фонд бібліотеки збільшився на 500 видань переважно з історії, мовознавства, методики викладання, педагогіки, літератури, також були отримані підручники з новогрецької мови. За останні роки бібліотеку відвідали представники вищих навчальних закладів Києва, Одеси, Симферополя, Львова, Афін, Салонік та Яніни (Греція). Неодноразово з візитом до бібліотеки приїздили директори фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Васос Карайоргіс і Хараламбос Бакірдізис. Також, бібліотеку відвідали Генеральний Консул Греції в Маріуполі Софія Маллі, Дімітріс Папандреу, письменник Стеліос Еллініадіс, поет Міхаліс Піеріс, президент Грецької Республіки Каролос Папуляс, а також представники делегацій з багатьох країн Європи.

ІХ. Наукове та науково-технічне співробітництво із закордонними організаціями

(надати загальну інформацію про стан міжнародного наукового співробітництва установи: характеристику основних напрямів міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва, приклади їх успішної реалізації та перспективи розвитку) (до 20 рядків).

У 2016 році Маріупольський державний університет розвивав усі напрямки міжнародної співпраці. Успішно розвивалось співробітництво МДУ з організаціями та установами-партнерами Республіки Кіпр, Грецької Республіки, Італійської Республіки, Федеративної Республіки Німеччина, Великобританії, Республіки Польща, США, Литовської Республіки, Республіки Словенія свідченням чого є реалізація існуючих та підписання нових угод про співпрацю між МДУ та провідними організаціями, установами та навчальними закладами. У звітному році університет відвідали **26** офіційних іноземних делегацій загальною чисельністю **55** осіб. Університетом підписано **104** угоди про співробітництво з іноземними партнерами.

МДУ є членом численних міжнародних організацій – Європейської асоціації університетів, Європейської організації публічного права, Мережі Середземноморських університетів, Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи.

На базі університету традиційно відбуваються міжнародні семінари, круглі столи, науково-практичні конференції за участю представників вищих навчальних закладів, дипломатичних установ, громадських організацій та фондів. Так, у березні 2016 року пройшла V Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики». До обговорення юридичних питань долучилися понад 170 науковців з вищих навчальних закладів та наукових установ України, Великобританії, Кіпру, Польщі, Казахстану, Білорусії.

У квітні 2016 року на базі МДУ відбувся освітній семінар у рамках Днів євроатлантичної безпеки в Україні, організаторами якого виступили Посольство Литовської Республіки в Україні (Контактне Посольство НАТО 2015-2016) і Посольство Королівства Норвегія в Україні. Мета семінару – підвищення інформованості населення про діяльність Північноатлантичного Альянсу і можливості, які відкриває перед Україною партнерство з цією організацією. На відкритті Дня євроатлантичної безпеки у МДУ були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Литовської Республіки в Україні Марюс Януконіс, екс-Посол Литовської Республіки в Україні, екс-Міністр закордонних справ Литви Пятрас Вайтекунас, командир флотилії надводних кораблів Королівських військово-морських сил Норвегії (Об'єднаного центру військових дій НАТО у Ставангері) Ханс Хельсет, директора департаменту політики Міністерства оборони Литви Вайдотас Урбеліс, а також Повноважний міністр Посольства Литви в Україні Йонас Даніляускас.

Протягом 2016 року МДУ активно співпрацював з ОБСЄ. Так, у березні 2016 року на базі Маріупольського державного університету пройшов Східноукраїнський форум «Відновлення через діалог: «Острів» Маріуполь» у рамках проекту «Підтримка Національного діалогу заради реформ, справедливості і розвитку». Форум був організований Координатором проектів ОБСЄ в Україні за підтримки урядів Князівства Ліхтенштейну та Литовської Республіки. Його мета – налагодження ефективної комунікації між громадськістю на постраждалих від конфлікту територіях і органами державної влади України. У форумі взяли участь представники громадськості, центральних органів влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу, міжнародної спільноти, викладачі та студенти університету.

Організація подібного заходу у Маріуполі, який є форпостом України, ознаменувала початок нового етапу проекту «Підтримка Національного діалогу заради реформ, справедливості і розвитку», який був ініційований ОБСЄ у відповідь на кризові явища, що виникли в результаті нестабільної ситуації на Сході України.

У червні за сприяння Маріупольського державного університету пройшов другий Донбас Медіа Форум. Учасниками даного заходу стали понад 200 журналістів з Донецької, Луганської областей, Харкова, Львова, Чернівців, а також гості із зарубіжних країн. Дводенна програма форуму передбачала презентації, майстер-класи та дискусії. В ході панельних дискусій працівники мас-медіа обговорювали шляхи подолання інформаційної блокади на окупованих і звільнених територіях Донецької та Луганської областей, способи протистояння дезінформації і пропаганді, займалися пошуками рецептів виживання для локальних медіа.

Важливою, дієвою і перспективною формою міжнародного співробітництва в МДУ є *міжнародні стажування* студентів і викладачів. В 2016 році учасниками різних освітніх, наукових і культурних програм стали близько 80 студентів та викладачів МДУ.

**Інформація про стан міжнародного наукового співробітництва установи:
характеристика основних напрямів міжнародного наукового і науково-технічного
співробітництва, приклади їх успішної реалізації та перспективи розвитку.**

Країна партнер (за алфавітом)	Установа - партнер	Тема співробітництва	Документ, в рамках якого здійснюється співробітництво, термін його дії	Практичні результати від співробітництва
Велика Британія	Університет Йорку	Науково-освітнє співробітництво	Грант Британської Ради в Україні. Термін дії: 2016 – 2017	Курс тренінгів з розвитку лідерського потенціалу університетів України. Міжнародне стажування учасників програми в Університеті Йорку (проректорів з науково-педагогічної роботи Трофименка М.В. і Проценко О.Б., доцента кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Марени Т.В., старшого викладача кафедри філософії та соціології Трими К.А. та студента ОР «Магістр» спеціальності «Переклад (італійська)» Чумака Р.)
Грецька Республіка	Іонічний університет	Наукове співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: 2007 – 2017	Розробка Міжнародного науково-дослідного проекту Інтенсифікація міждисциплінарних та/або міжінституціональних досліджень та інновацій (Іонічний університет): «Чорне море та міста-порти у XVIII – XX століттях. Розвиток, конвергенція та зв'язки зі світовою економікою». Підготовка матеріалів для електронного видання енциклопедії за проектом
	Центр грецької мови Міністерства освіти, навчання впродовж життя та релігії Греції	Робота акредитованого в Міністерстві освіти, навчання впродовж життя та релігії Греції екзаменаційного центру на отримання міжнародного сертифіката з новогрецької мови на базі кафедри	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Проведено іспит на отримання міжнародного сертифіката з новогрецької мови

	Афінський національний університет ім. Каподистрії	Науково-освітнє співробітництво. Мовні стажування викладачів та студентів.	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий. Угода про спільну участь у проєкті Еразмус +. Термін дії: 2015 – 2018	Підвищення кваліфікації викладачів. Вдосконалення методики викладання новогрецької мови, стажування студентів спеціальності «Переклад (новогрецька)» (ΘΥΕΣΠΑ 2016) (Зубочек В.). Обмін викладачами та студентами в рамках проєкту Еразмус +.
	Європейська організація публічного права	Співробітництво в галузі юридичної освіти і науки	Договір про співробітництво в галузі юридичної освіти і науки, Термін дії: безстроковий	Щорічне спільне проведення Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Сучасний розвиток державо-творення та правотворення: проблеми теорії та практики»
	Салонікський університет ім. Аристотеля	Науково-освітнє співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Проведення спільних археологічних досліджень.
Грузія	Тбіліський державний університет ім. Іване Джавахішвілі	Наукове співробітництво	Договір про співробітництво з кафедрою міжнародної економіки МДУ у науковій та освітній сферах. Термін дії: 2013 – 2018	Публікація наукових статей викладачів ТДУ ім. Іване Джавахішвілі у наукових виданнях МДУ. Спільна організація та проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір»
Італійська Республіка	Мессінський університет	Наукове співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Членство викладачів Мессінського університету у Редакційній колегії «Вісник МДУ. Серія Економка». Спільне проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства»
	Університет Базілікати	Науково-освітнє співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: 2016 – 2019	Спільна участь вузів у науково-освітніх проєктах в рамках міжнародної програми «Еразмус+», академічні та культурні обміни, проведення спільних археологічних досліджень

	Університет для іноземців м. Перуджі	Мовні стажування студентів	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Стажування, отримання сертифікату студенткою Топаловою Т.
	Університет м. Реджо Калабрія	Мовні стажування студентів	Договір про співробітництво. Термін дії: 2012 – 2017	Стажування, отримання сертифікату студенткою Обухович О.
	Університет для іноземців м. Сієна	Мовні стажування студентів	Договір про співробітництво. Термін дії: 2015 – 2020.	Стажування, отримання сертифікату старшим викладачем Гавенко О.С., студентами: Ахремцевою А. і Антоненко Х.
Республіка Кіпр	Університет Фредеріка	Наукове співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Спільне проведення інтернет-конференції «Термінологія та переклад»
	Університет Кіпру	Наукове співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Спільне проведення Інтернет-конференції «Термінологія та переклад»
Німеччина	Гете-Інститут	Науково-освітнє співробітництво	Угода про кооперацію. Термін дії: 2016-2019.	Впровадження методичних матеріалів серії DLL (Deutsch Lehren Lernen – «Вчимося навчати німецької») у навчальний процес факультету іноземних мов. Впровадження методичних посібників в режимі Blended Learning, тобто комбінованого навчання (онлайн плюс аудиторні заняття). Безкоштовний доступ до онлайн-курсів на платформі moodle Гете-інституту.
	Бранденбурзький технічний університет	Співробітництво у сфері екології	Меморандум про співробітництво між Генеральним консульством Німеччини в Донецьку, SCM, Маріупольською міською радою, Донецькою обласною державною адміністрацією, МДУ і Бранденбурзьким технічним університетом	Розробка та реалізація спільного проекту «Майстер-план «Чисте повітря для Маріуполя». Метою проекту є підвищення рівня екологічної освіти населення міста Маріуполя, а також проведення роботи з метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста Маріуполя.

	Фонд Фрідріха Науманна «За свободу»	Підвищення рівня фахової підготовки студентів, їх конкурентоспроможності в ринкових умовах	Договір про співробітництво з Академією Української Преси. Термін дії: безстроковий	Проведення тренінгів та семінарів для викладачів і студентів кафедри соціальних комунікацій: тренінг «Стандарти журналістики у висвітленні конфліктів», семінар «Як висвітлювати адміністративну реформу та децентралізацію».
Республіка Польща	Полонійна академія в Ченстохові	Науково-освітнє співробітництво	Договір про співробітництво. Термін дії: безстроковий	Програма подвійних дипломів для студентів спеціальностей «Міжнародні відносини»
	Варшавський університет	Науково-освітнє співробітництво	Угода про наукову та освітню співпрацю між Варшавським університетом, Дрогобицьким державним педагогічним університетом імені Івана Франка та Маріупольським державним університетом від 17.11.2015 р.	Проведення соціологічного дослідження на тему «Дотримання законодавства в українському суспільстві». Участь у наукових семінарах та конференціях, створення спільних навчальних програм.
США	ETS Global	Підготовка до міжнародних мовних тестів IELTS і TOEFL	Сертифікат про присвоєння акредитації № 920831 в наступних системах: ETS, PEARSON VUE, KRYTERION, SAT, ACT, IELTS, PROMETRIC	Організація навчального центру з підготовки студентів до складання міжнародних іспитів IELTS і TOEFL
	Фонд розвитку ЗМІ Посольства США	Реалізація грантової програми «Поширення мирної риторики в ЗМІ»	Договір про співпрацю з Академією Української Преси. Термін дії: безстроковий	Вироблення у студентів навичок з роботи в умовах як зовнішніх, так і внутрішньо державних конфліктів; проведення тренінгів для працівників місцевих ЗМІ та студентів.

Х. Інформація про наукову та науково-технічну діяльність, що здійснювалась спільно з науковими установами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук (до 20 рядків) *(спільні структурні підрозділи, тематика досліджень, видавнича діяльність, стажування студентів та аспірантів на базі академічних установ, результативність спільної співпраці, об'єднання зусиль щодо створення спільних центрів колективного користування наукоємним обладнанням, шляхи вирішення цього питання).*

Маріупольський державний університет протягом 2016 року продовжував співпрацю з науковими установами НАН та відповідними галузевими академіями наук України:

Установи НАН України-партнери МДУ: Інститут економіки промисловості НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Інститут математики НАН України, Інститут історії України НАН України, Інститут археології НАН України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, Інститут Всесвітньої історії НАН України, Інститут соціології НАН України, Інститут української мови НАН України .

Інформація про спільну наукову діяльність: Продовжено співробітництво із Інститутом математики НАН України в дослідженні диференційних рівнянь. У рамках співробітництва у науковій і освітній сферах завершено стажування викладачів МДУ на базі Інституту економіки промисловості НАН України.

Викладачами кафедри права та публічного адміністрування спільно зі співробітниками Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України проведено науково-пратичний аналіз сучасних тенденцій реформування основних конситуційно-правових інститутів в сучасних умовах європейської міждержавної інтеграції.

У квітні 2016 року за участю науковців Інституту історії України НАН України було проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію молодих вчених «Україна у світовому історичному просторі». Проведено спільні археологічні дослідження з Інститутом археології НАН України. Організовано експедицію археологів МДУ до Новоазовського району за відкритим листом з Інституту археології та дозволом департаменту археологічної та культурної спадщини Міністерства культури України.

Установи НАПН України-партнери МДУ: Інститут вищої освіти НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України.

Інформація про спільну наукову діяльність: Продовжено підготовку науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації для МДУ через докторантуру та аспірантуру наукових установ НАПН України. Підготовку в аспірантурі Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України завершила старший викладач кафедри математичних методів та системного аналізу Тимофеева І.Б.. Докторантом Інституту проблем виховання НАПН України є доцент Брежнева О.Г.

У Програмі розвитку лідерського потенціалу університетів України, яку організовано Інститутом вищої освіти НАПН України спільно з Британською Радою, взяли участь науково-педагогічні працівники кафедр економіки і міжнародних економічних відносин, міжнародних відносин та зовнішньої політики, а також кафедри філософії та соціології і педагогіки та освіти. Підвищено кваліфікацію науковців МДУ на базі Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України.

Протягом звітного періоду ректором МДУ, д.політ.н., професором, членом-кореспондентом НАПН України Балабановим К.В., завершено розробку теми 6.30. «Міжнародна діяльність ВНЗ як стратегічний напрям розвитку сучасного університету», за підсумками виконання якої до НАПН України подано звіт.

XI. Заходи, здійснені спільно з облдержадміністраціями або Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями та спрямовані на підвищення рівня ефективності роботи науковців для вирішення регіональних потреб (до 20 рядків) (госпдоговірна тематика, обсяги її фінансування, вирішені регіональні проблеми тощо).

Незважаючи на труднощі військово-політичного, економічного характеру, які вплинули на результативні показники, Маріупольський державний університет у своїй діяльності досяг певних результатів.

Протягом 2016 року науковці університету брали участь у різноманітних заходах спільно з структурними підрозділами Донецької обласної державної адміністрації, серед найбільш значимих була участь у розробці Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 року і співпраця з:

1. **Управлінням культури і туризму:** питання реалізації завдань державної політики у сфері культури і туризму, аналізу ринку туристичних послуг, а також реалізації державної мовної політики; сприяння відродженню та розвитку традицій і культури української нації.

2. **Управлінням у справах сім'ї та молоді:** питання реалізації державної соціальної політики стосовно сім'ї, дітей, молоді, організації заходів, спрямованих на забезпечення правового захисту та соціальної підтримки сімей.

3. **Департаментом економіки:** питання реалізації на території області завдань державної політики економічного і соціального розвитку, державної регіональної політики, державної політики розвитку підприємництва і регуляторної політики, дозвільної системи, державної політики у сфері торгівлі та побутових послуг.

4. **Департаментом освіти і науки:** питання реалізації державної політики у сфері освіти, забезпечення розвитку системи освіти з метою формування гармонійно розвиненої, соціально активної, творчої особистості, реалізації її права відповідно до чинного законодавства на здобуття вищої освіти; питання забезпечення розвитку освітнього, наукового потенціалу з урахуванням національно-культурних, соціально-економічних, екологічних, демографічних та інших особливостей області; формування регіональної наукової та науково-технічної політики, впровадження інноваційних заходів, спрямованих на соціально-економічний розвиток області.

5. **Департаментом інвестиційно-інноваційного розвитку і зовнішніх відносин:** питання реалізації на території області державної політики у сфері міжнародного співробітництва, інвестиційної діяльності, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Науковці МДУ були включені до складу робочої групи Донецької обласної державної адміністрації щодо розробки Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 року за участі Радників ООН, ЄС, Всесвітнього банку, а також групи експертів Інституту прикладного системного аналізу НАН України (КПІ) по форсайту відродження соціально-економічного розвитку Донбасу.

В рамках співпраці із Департаментом освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації 21 лютого 2016 року на базі Маріупольського державного університету пройшов II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів Малої академії наук України, який проводиться щорічно під егідою Міністерства освіти і науки України. Викладачі МДУ продовжили роботу із обдарованою учнівською молоддю в рамках функціонування секцій Очно-заочної школи для здібної учнівської молоді «Юний дослідник» Донецького відділення Малої академії наук України.

Протягом 2016 року плідним було співробітництво з органами місцевого самоврядування. Так, 29 листопада 2016 року на базі Маріупольського державного університету відбувся форум «*Маріуполь: Стратегія – 2021*», організований Маріупольською міською радою спільно з громадською організацією «Фонд розвитку Маріуполя» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). У презентації та обговоренні проекту Стратегії розвитку міста взяли участь представники органів місцевого самоврядування, голови депутатських комісій міської ради, активісти громадських організацій, викладачі та студенти вищих навчальних закладів, а також всі бажаючі зробити свій внесок у розробку документа. Детальне обговорення основних напрямків стратегічного розвитку міста у найближчі п'ять років проходило у рамках засідань тематичних секцій: «Підвищення ефективності місцевої влади», «Економічний розвиток», «Житлово-комунальне господарство. Транспорт», «Охорона здоров'я. Соціальний блок», «Освіта і культура», «Безпека та спорт», «Екологія та енергоефективність», «Інформаційні системи і технології». Експертну оцінку документу дали науковці Маріупольського державного університету, які внесли свої пропозиції щодо розвитку економіки з урахуванням конкурентних переваг міста,

обговорили шляхи розвитку туристичного потенціалу Маріуполя, способи вирішення проблем забруднення навколишнього природного середовища та інші важливі питання. Здійснено обмін думками з приводу вдосконалення проекту Стратегії Маріуполя з фахівцями структурних підрозділів Маріупольської міської ради, які відповідали за розроблення Стратегії. В обговоренні взяли участь співробітники департаменту економіки та структурних реформ, департаменту з питань екології, енергоменеджменту, охорони праці та цивільної безпеки, управління освіти і науки, відділу економічного аналізу.

Протягом звітного року в університеті у співпраці з Маріупольською міською радою проводились круглі столи за активної участі співробітників наступних управлінь, департаментів, відділів:

1. **Управління культури й туризму:** обговорення питань забезпечення сталого розвитку міста Маріуполя, його інформаційно-культурної складової; україноцентризму як основного принципу формування освітнього та культурного простору.

2. **Управління освіти:** обговорення питань підготовки педагогічних кадрів в галузі дошкільної освіти; моніторингових досліджень якості навчальної (виховної) діяльності в початковій, основній та старшій школі.

3. **Управління з питань преси й інформації:** обговорення питань історії радіомовлення в м. Маріуполь.

4. **Департамент економіки та структурних реформ:** обговорення питань диверсифікації монопрофільної структури економіки міста; управління економічною безпекою: соціальне партнерство бізнесу, державних і громадських інституцій; суспільно-політичної кризи на Південному Сході України, його соціально-економічної складової; співробітництва міської влади м. Маріуполя з містами-побратимами: економічний, освітньо-науковий та культурний аспекти.

5. **Департамент з питань екології, енергоменеджменту, охорони праці та цивільної безпеки:** обговорення питань екологічної безпеки в системі стратегічних пріоритетів розвитку м. Маріуполя.

6. **Юридичний департамент:** обговорення питань впливу на територіальну громаду процесів децентралізації влади, правових аспектів створення місцевого статуту громади м. Маріуполя.

7. **Департамент інформаційних технологій:** обговорення питань впровадження електронних освітніх ресурсів у процес навчання іноземної мови; інноваційних технологій навчання іноземної мови.

8. **Відділ у справах сім'ї та молоді:** обговорення питань формування усвідомленої громадської позиції юнацтва у сучасному просторі соціальних змін.

Традиційною є співпраця між МДУ та Управлінням освіти Маріупольської міської ради, в рамках якої викладачі університету сприяють розвитку роботи з обдарованою молоддю міста (проводять Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових дисциплін, беруть участь у засіданнях Малої академії наук, здійснюють експертизу наукових робіт учнів і т.д.). Налагоджені міцні зв'язки між кафедрами університету та загальноосвітніми, дошкільними навчальними закладами, закладами освіти нового типу.

Продовжено розвиток співробітництва МДУ з органами місцевого самоврядування, провідними підприємствами м. Маріуполя, банківськими установами, організаціями: Маріупольська міська рада, ПАТ «ММК ім. Ілліча», ПАТ «МК «Азовсталь», ПАТ «Азовмаш», Маріупольський державний морський торговельний порт, Перший український міжнародний банк (ПУМБ), АКБ Укрсоцбанк, Маріупольське відділення Донецької торговельно-промислової палати та ін. Провідних фахівців цих підприємств та організацій залучено до навчального процесу в МДУ, науковці та студенти університету проводять свої дослідження на виробничих базах цих установ, впроваджують результати у виробничу діяльність тощо.

ХІІ. Відомості щодо поліпшення рівня інформаційного забезпечення наукової діяльності, доступу до електронних колекцій наукової періодики та баз даних провідних наукових видавництв світу про патентно-ліцензійну діяльність.

Інформаційне забезпечення наукової діяльності здійснюється науковою бібліотекою університету. Протягом 2016 року фонд бібліотеки поповнився більше **3** тис. примірниками нових видань наукової та навчальної літератури і на кінець року складає понад **160** тис. примірників. Фонд комплектується вітчизняними, іноземними документами відповідно до спеціальностей й наукових досліджень університету та має універсальний характер. Комплектування наукового фонду бібліотеки (50 % від загальної кількості нових надходжень) та комплектування фонду виданнями українською мовою (понад 90 % від загальної кількості нових надходжень) залишилися пріоритетними напрямками комплектування бібліотечного фонду. Загальний фонд періодичних видань нараховує **369** найменувань, з них наукових – **273**. Всього протягом року науковці, викладачі та студенти відвідали бібліотеку більше 113 тис. разів.

Упродовж року, з метою удосконалення інформаційного забезпечення наукової діяльності університету, бібліотека активно працювала над створенням та подальшим розвитком власних електронних інформаційних ресурсів на основі використання інформаційно-бібліотечної програми ІРБІС-64. Обсяг власних інформаційних ресурсів бібліотеки за останні 5 років збільшився на **101** тис. записів і на початок 2017 року становить понад **143** тис. Наразі електронні інформаційні ресурси бібліотеки складаються з Електронного каталогу, Електронної картотеки статей, Електронної бібліотеки, Електронного інституційного репозиторію Маріупольського державного університету (eIR MSU), баз даних «Праці викладачів МДУ», «МДУ у засобах масової інформації» та ін.

Інформаційному забезпеченню наукової діяльності університету також сприяє веб-сайт бібліотеки, на якому представлені різні види бібліографічної та аналітичної інформації, бібліотечні ресурси та послуги, корисні посилання до світових науково-освітніх електронних ресурсів. Сторінка сайту «На допомогу науковцю» містить інформацію про заходи з підвищення наукометричних показників праць авторів, дає огляд найвідоміших реферативних Scopus видавництва Elsevieri, Index Copernikus (IC), Web of Sciences та ін. Оперативною та дієвою формою надання інформації з питань наукової, науково-дослідної діяльності є сторінка бібліотеки «Бібліотека – науковцю» в Facebook.

Завдяки використанню новітніх інформаційних технологій значно збільшився спектр інформаційно-бібліотечних послуг бібліотеки, серед яких віртуальна довідка, електронна доставка документів, вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, цілодобовий доступ до власних електронних ресурсів, електронне інформування про нові надходження літератури. Протягом року науковцям, викладачам, аспірантам та студентам університету бібліотекою надавався постійний доступ до повнотекстових баз даних провідних наукових видавництв, вітчизняних та світових електронних інформаційних ресурсів, таких як «Центр учбової літератури» (Україна), East View (США), EBSCOhost (США), dra.news (Німеччина), JournalTOCs (Великобританія), а також тестові доступи до комерційних вітчизняних та світових наукових інформаційних ресурсів Expertus (Україна), Web of Sciences (США), MITCogNet (США), Global eJournals Library (Великобританія) та ін.

Бібліотекою проводилися індивідуальні консультації з питань створення і реєстрації наукового профілю в Google Академії для викладачів та науковців університету, а також практичні заняття для молодих науковців за темами «Вимоги до написання наукової роботи», «Пошук інформації», «Електронні ресурси наукової бібліотеки МДУ». В рамках Курсів підвищення кваліфікації викладачів університету фахівцями бібліотеки були проведені семінари за темами «Бібліотечний сайт на допомогу науковцю», «Загальнодоступні бази даних наукової інформації», «Рекомендації з пошуку журналів у міжнародних наукометричних базах даних» та практичні заняття зі створення наукової репутації й пошуку інформації в бібліотечно-інформаційній програмі ІРБІС -64.

Упродовж року бібліотекою проводилась значна робота з інтеграції серій «Вісника Маріупольського державного університету» до світового наукового інформаційного простору, з відстеження їх імпаکت-факторів та індексів цитування вчених університету за статтями. Була продовжена робота з подальшої інтеграції «Вісника Маріупольського державного університету» до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus (Польща), до Електронної бібліотеки Cyberleninka, відкритих міжнародних репозиторіїв наукової інформації OCLC WorldCat, Соціонет, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), Research Papers in Economics (RePEc), каталогу періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory. В рамках проекту «Бібліометрика української науки» бібліотекою надавалася інформації до Національної бібліотекою України ім. В.І. Вернадського про наукові профілі науковців університету та профілі серій «Вісника Маріупольського державного університету» у пошуковій системі Google Академія, що надало можливість виданню університету приймати участь в Рейтингу наукових періодичних видань України. У звітному році було підписано Угоду з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України, що дозволило долучити «Вісник Маріупольського державного університету» до реферативної бази даних «Україніка наукова». З метою підвищення якості наукової комунікації та рейтингу університету, подальшої інтеграції університетської науки до світового наукового простору було створено Електронний інституційний репозиторій Маріупольського державного університету (eIR MSU).

ХІІІ. Інформація про науково-дослідні роботи, що виконуються на кафедрах у межах робочого часу викладачів (коротко зазначити тематику, наукових керівників, науковий результат, його значимість).

В МДУ широко використовується такий важливий шлях підтримки й розвитку науки, як кафедральні науково-дослідні роботи, що виконуються в рамках робочого часу викладача. Їх загальна кількість на початок 2016 року становить **25** НДР:

1. «Середземномор'я у сучасних регіональних та глобальних процесах» (номер державної реєстрації №0115U003039, наук.кер. Балабанов К.В.). Науковим напрямом роботи є дослідження світових та регіональних інтеграційних процесів, міжнародних відносин та зовнішньої політики, політичних та соціально-економічних процесів Середземномор'я, роль та місце України в регіоні. **Результати дослідження:** **2** монографії, **14** науково-методичних розробок, **12** наукових статей (з них **10** – у фахових виданнях), **12** тез наукових доповідей; захист **2** кандидатських дисертацій.

2. «Інформація та культура як онтологічна основа сталого розвитку людства» (номер державної реєстрації № 0115U003038, наук.кер. Батичко Г.І.). Науковим напрямом дослідження є визначення потенційних культурних ризиків та факторів інформатизації соціокультурного середовища в глобальному світі. **Результати дослідження:** **1** монографія, **1** навчальний посібник, **20** наукових статей (з них **4** – у фаховому виданні, **8** у виданнях, що входять до наукометричних баз даних), **54** тези наукових доповідей.

3. «Специфіка перекладу нормованої літературної мови та діалектів новогрецької мови» (номер державної реєстрації № 0115 U003037, наук.кер. Воевутко Н.Ю.) Науковим напрямом дослідження є специфіка процесу науково-технічного письмового перекладу різножанрових текстів, які, окрім унормованої літературної мови, містять діалектний, соціолектний і катарефусний мовний матеріал, з новогрецької на українську мову і з української на новогрецьку. **Результати дослідження:** **1** навчальний підручник (рекомендований МОН України), **1** навчальний посібник, **8** науково-методичних розробок, **8** наукових статей (з них **3** – у фахових виданнях, **2** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (у т.ч., **1** – у виданні, що входить до наукометричної бази даних Web of Science) **1**– у зарубіжному виданні), **6** тез наукових доповідей

4. «Захист прав за національним та європейським правом: теоретико-прикладний аспект» (номер державної реєстрації №0116U000049, наук.кер. Іванюта Н.В.). *Науковим напрямом* дослідження є законодавче регулювання захисту прав і охоронюваних інтересів суб'єктів господарювання та громадян в європейських державах, виявлення колізій та правових прогалин; розробка та обґрунтування положень щодо їх імплементації в національне законодавство. **Результати дослідження:** **1** монографія, **10** наукових статей (з них **4** – у фахових виданнях, **2** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних; **4** – у зарубіжних виданнях), **21** тезу наукових доповідей; захист **1** кандидатської дисертації.

5. «Засоби масової комунікації та новітні соціально-комунікаційні технології: моніторинг, діагностика, проектування» (номер державної реєстрації № 0112U005931, наук.кер. Безчотнікова С.В.). *Науковим напрямом* дослідження є соціально-комунікаційні технології, засоби масової комунікації, феномен корпоративної соціальної відповідальності. **Результати дослідження:** **2** монографії, **1** навчальний посібник, **21** наукова стаття (з них **8** – у фахових виданнях, **3** – у зарубіжних виданнях), **17** тез доповідей.

6. «Маріупольський повіт на шляхах суспільної модернізації (1860 – 1923 р.р.)» (номер державної реєстрації № 0112U005929, наук.кер. Коробка В.М.). *Науковим напрямом* дослідження є економічний, суспільний, культурний розвиток Північного Приазов'я наприкінці ХІХ – початку ХХ століть. **Результати дослідження:** **1** монографія, **4** наукові статті опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до переліку наукових фахових видань України, **6** тез наукових доповідей.

7. «Актуальні проблеми історіографії історії України» (номер державної реєстрації № 0112U005930, наук.кер. Романцов В.М.). *Науковим напрямом* дослідження є проблемні питання української історіографії. **Результати дослідження:** **1** монографія, **2** навчальні посібники, **6** наукових статей опубліковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних і які включені до переліку наукових фахових видань України, **5** тез наукових доповідей.

8. «Актуальні проблеми української філології» (номер державної реєстрації №0114U003025, наук.кер. Хорошков М.М.). *Науковим напрямом* дослідження є системно-цілісний аналіз сьогочасних проблем розвитку філологічної науки. **Результати дослідження:** **2** монографії, **37** наукових статей (з них **15** – у фахових виданнях, **4** – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, **4** – у зарубіжних виданнях) **12** тез наукових доповідей.

9. «Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам» (номер державної реєстрації №0114U003024, наук.кер. Омельченко В.Я.). *Науковим напрямом* дослідження є визначення та аналіз основних напрямків національних інтересів фінансово-економічної безпеки. **Результати дослідження:** **1** навчальний посібник, **3** методичні рекомендації, **6** наукових статей (з них **3** – у фахових виданнях, **3** – у зарубіжних виданнях), **6** тез наукових доповідей.

10. «Формування мовної особистості в умовах полікультурного суспільства» (номер державної реєстрації №0114U003023, наук.кер. Соколова І.В.). *Науковим напрямом* дослідження є розробка методологічних підходів щодо формування мовної особистості в умовах полікультурного суспільства. **Результати дослідження:** **5** науково-методичних розробок, **24** наукові статті (з них **6** – у фахових виданнях, **2** - у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, **3** у іноземних виданнях), **19** тез наукових доповідей.

11. «Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект» (номер державної реєстрації №0116U000051, наук.кер. Гусєва О.І.). *Науковим напрямом* дослідження є актуальні проблеми порівняльного аналізу та опису різних аспектів розвитку сучасних мов та літератур. **Результати дослідження:** **1** навчальний посібник, **13** наукових статей (з них **10** – у фахових виданнях, **3** – у зарубіжних виданнях), **8** тез доповідей.

12. «Грецький лінгвокультурний простір» (номер державної реєстрації №0116U000050, наук.кер. Жарікова Ю.В.). *Науковим напрямом* дослідження є актуальні проблеми грецького мовознавства та літературознавства теоретичного та прикладного характеру. **Результати дослідження:** 1 монографія, 3 методичні рекомендації, 3 наукові статті (з них 3 – у фахових виданнях, у т.ч.1 – у виданні, що входить до наукометричної бази даних), 5 тез наукових доповідей

13. «Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний, порівняльний аспекти» (номер державної реєстрації № 0112U005932, наук.кер. Шепітько С.В.). *Науковим напрямом* дослідження є сучасні германські, слов'янські та новогрецька мови, методи аналізу їх мовних одиниць. **Результати дослідження:** 1 монографія, 6 навчальних посібників, 1 методичні рекомендації, 12 наукових статей (з них 10 – у фахових виданнях, 1 – у виданні, що входить до наукометричних баз даних), 22 тези наукових доповідей; 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір; захист 1 кандидатської дисертації.

14 «Актуальні проблеми мовознавства, літературознавства та лінгводидактики у сучасній парадигмі гуманітарного знання». (номер державної реєстрації № 0115U003035, наук.кер. Гутнікова А.В.). *Науковим напрямом* дослідження є історико-генетичні й типологічні особливості досліджуваних мовних груп, літературні процеси сучасної генеалогії, теоретичні та методичні засади лінгводидактики. **Результати дослідження:** 2 навчальні посібники, 2 методичні рекомендації, 1 довідник, 12 наукових статей (з них 7 – у фахових виданнях), 16 тез наукових доповідей; захист 1 кандидатської дисертації.

15. «Розвиток конкурентоспроможності підприємств сфери послуг в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації № 0115U003040, наук.кер. Омельченко В.Я.). *Науковим напрямом* дослідження є соціально-економічні процеси, фактори та передумови функціонування вітчизняної сфери послуг. **Результати дослідження:** 1 монографія, 12 методичних розробок, 5 наукових статей (з них 4 – у фахових виданнях, 1 у зарубіжному виданні), 12 тез наукових доповідей.

16. «Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини» (номер державної реєстрації № 0115U003034, наук.кер. Коляда Ю.Є.). *Науковим напрямом* дослідження є складні технічні, соціально-економічні та освітні системи. **Результати дослідження:** 1 монографія, 3 навчальних посібника, 7 методичних рекомендацій, 12 наукових статей (з них 11 – у фахових виданнях, з яких 3 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, 3 – у зарубіжних виданнях), 43 тези наукових доповідей.

17. «Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін» (номер державної реєстрації № 0115U003036, наук.кер. Горбань Г.О.). *Науковим напрямом* дослідження є соціально-психологічні особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін. **Результати дослідження:** 6 методичних рекомендацій, 6 наукових статей (з них 4 – у фахових виданнях), 21 теза наукових доповідей.

18. «Італійська мова, література та культура: історичні традиції та сучасний стан» (номер державної реєстрації № 0115U003031, наук.кер. Сабадаш Ю.С.). *Науковим напрямом* дослідження є історичні традиції та сучасний стан італійської мови, літератури та культури. **Результати дослідження:** 6 навчальних посібників, 1 методичні рекомендації, 5 наукових статей (з них 4 – у фахових виданнях, і виданнях, що входять до наукометричних баз даних), 15 тез наукових доповідей.

19. «Теоретичні і методичні засади формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у магістратурі вищого навчального закладу» (номер державної реєстрації № 0115U003041, наук.кер. Соколова І.В.). *Науковим напрямом* дослідження є формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у магістратурі вищого навчального

закладу. **Результати дослідження:** 3 навчальні посібники, 15 науково-методичних розробок, 9 наукових статей у фахових виданнях, 2 тези наукових доповідей; 2 свідоцтва про реєстрацію авторського права на службовий твір.

20. «Сучасні проблеми фізичного виховання та формування загальнолюдських цінностей студентської молоді» (номер державної реєстрації № 0115U003042, наук.кер. Осіпцов А.В.). *Науковим напрямом* дослідження є процес формування особистості студентської молоді в процесі її професійної освіти. **Результати дослідження:** 1 навчальний посібник, 4 методичні рекомендації, 36 наукових статей (з них 11 – у фахових виданнях, 3 – у зарубіжних виданнях), 8 тез наукових доповідей; захист 1 докторської дисертації.

21. «Психолого-педагогічні умови навчання іноземної мови професійного спрямування майбутніх фахівців гуманітарної та соціально-економічної підготовки» (номер державної реєстрації № 0115U003032, наук.кер. Павленко О.Г.). *Науковим напрямом* дослідження є процес навчання іноземної мови професійного спрямування майбутніх фахівців гуманітарної та соціально-економічної підготовки. **Результати дослідження:** 6 методичних розробок, 1 наукова стаття у фаховому виданні, 5 тез наукових доповідей; захист 1 кандидатської дисертації.

22. «Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору» (номер державної реєстрації № 0115U003033, наук.кер. Косенко Ю.М.). *Науковим напрямом* дослідження є процес підготовки бакалаврів і магістрів дошкільної освіти в класичному університеті. **Результати дослідження:** 1 навчальний посібник, 17 наукових статей (з них 3 – у фахових виданнях, 2 – у зарубіжних виданнях), 7 тез наукових доповідей.

23. «Формування механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища у контексті реалізації екологічної політики України» (номер державної реєстрації № 0116U000052, наук.кер. Надежденко А.О.). *Науковим напрямом* дослідження є процес розвитку екологічної політики України в умовах формування та реалізації принципів і механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища. **Результати дослідження:** 9 методичних розробок, 8 наукових статей (з них 4 опубліковано у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України і входять до наукометричних баз даних, 2 – у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України, 2 – у зарубіжних виданнях), 20 тез наукових доповідей.

24. «Філософська аналітика індивідуального і соціального буття людини: проблеми та рішення» (номер державної реєстрації № 0116U000053, наук.кер. Попович О.В.). *Науковим напрямом* дослідження є проблеми співвідношення індивідуального і соціального, механізми саморозвитку суспільства, творчі можливості людини, її ціннісне самовизначення, відновлення життєтворчих функцій. **Результати дослідження:** 1 підручник, 6 наукових статей (з них 4 опубліковано у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України і входять до наукометричних баз даних), 8 тез наукових доповідей

25. «Проблеми та перспективи розвитку національної правової системи України в умовах європейської міждержавної інтеграції» (номер державної реєстрації № 0116U000048, наук.кер. Годованик Є.В.). *Науковим напрямом* дослідження є вдосконалення правового механізму забезпечення європейських стандартів в умовах міждержавної інтеграції України. **Результати дослідження:** 3 навчальних посібники, 6 наукових статей у фахових виданнях, з яких 5 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних, 19 тез наукових доповідей.

Виконання зазначених розробок здійснюються індивідуально та колективами (тематичними групами), до складу яких входять науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти.

XIV. Розвиток матеріально-технічної бази досліджень

В МДУ створено сучасну матеріально-технічну та навчально-методичну базу: 4 навчальних корпуси, гуртожиток, сучасний спортивний комплекс, 10 комп'ютерних центрів з підключенням до локальної мережі та до мережі Інтернет, оснащення навчального процесу сучасними ТЗН, методичні кабінети, предметні аудиторії, бібліотека з 3 спеціалізованими читальними залами, загальний фонд якої становить понад 160 тисяч примірників навчальної, наукової та методичної літератури, що постійно оновлюється.

Експериментальною базою для проведення наукових досліджень є вищі навчальні заклади, архіви (міжнародні, національні, обласні, університетські). Молоді вчені, які проводять фундаментальні або прикладні наукові дослідження, отримують можливість стажуватися у наукових установах, вищих навчальних закладах Греції, Кіпру, Італії, Польщі, Китаю, Великобританії тощо.

XV. Заключна частина

Розвиток науково-дослідницької діяльності Маріупольського державного університету у 2017 році буде спрямовано на:

- створення сприятливих умов (у тому числі за рахунок заходів матеріального та морального стимулювання) для продовження наукових досліджень вченими університету, формування резерву для навчання в докторантурі установ НАН України, галузевих академій та провідних ВНЗ України;

- забезпечення зростання інтернаціоналізації університетської освіти і науки шляхом участі у спільних наукових міжнародних проектах та програмах, підвищення публікаційної активності науковців МДУ у виданнях України та інших країн, які включено до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus та ін.);

- забезпечення підвищення якості та ефективності виконання науково-дослідних робіт (НДР) як бюджетного, так і позабюджетного фінансування, НДР, які зареєстровані в УКРІНТЕІ, та НДР, що виконуються в межах робочого часу викладачів; забезпечення впровадження їх результатів у навчальний процес та реальний сектор української економіки;

- постійний моніторинг за об'єктами інтелектуальної власності, їх своєчасне виявлення і належне оформлення. забезпечення комерціалізації результатів наукової діяльності науково-педагогічних працівників університету;

- розвиток бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету, у тому числі через збільшення електронного фонду наукових та науково-методичних праць викладачів університету;

- підвищення внеску молодих учених університету в розвиток університетської науки.

Перший проректор

О.В. Булатова